

Minden, amit hanukáról tudni illik

Történelem

A *hanukát* *kiszlív* hónap huszonötödikétől *tévé* hónap másodikáig/harmadikáig (a *kiszlív* hónap hosszának függvényében), nyolc napon át ünnepeljük.

A *hanuká* szó felavatást jelent, míg az ünnep másik, szemmel látható jellegzetességéről kapott elnevezése: a fények ünnepe (*hág háurim*).

Hanuká napjaiban egy történelmi eseményről, eseményekről emlékezünk meg. A történet még ante 332-ben veszi kezdetét, mikor Nagy Sándor/Macedóniai Alexandrosz legyőzte a perzsákat és átvette az uralmat a térségben, ezzel egy új korszak köszöntött be, melyet hellenizmusnak nevezünk. Nagy Sándor halála után (ante 323) hadvezérei egymás között felosztották a birodalmat. *Júda* az egyiptomi székhelyű Ptolemaioszok uralma alá került, egészen ante 198-ig. Ez időszak alatt a zsidók teljes vallási szabadságot élveztek, „mindössze” a rájuk kirótt adót kellett megfizetniük. Ante 198-ban a szíriai Szeleukidák elhódították *Júdát* a Ptolemaioszoktól, de továbbra is lehetett élni a *Tóra* törvényei által szabályozott módon. Igazi változást csak IV. Antiochosz Szeleukosz trónra lépése hozott, aki felismerte, hogy ha az általa egyedül üdvözítőnek vélt, és az ő általa átforgalmazott hellenizmus szellemét akarja elterjeszteni, akkor a zsidó vallás lényegét, a *Tóra* törvényeinek betartását kell megakadályoznia. Megtiltotta ezért a körülméletlenséget: a szombat megtartását; a *Tóra* tanulását; ő nevezte ki a főpapot (*kohén hágádol*); bálványt állított fel a jeruzsálemi Szentélyben; valamint helyi oltárokon kellett a népnek bemutatni különféle áldozatokat, amely a zsidók szemében bálványimádásnak minősült.

Felkelés és avatás

Ante 167-ben, egy kisvárosban *Modiinban* kezdődött a felkelés, az úgynevezett makabeus-felkelés, melyet a Hasmoneus családból származó *Mátitjáhu* robbantott ki, aki megtagadta a bálványimádást és lerombolta a helyi oltárt. Kezdetben mindössze öt fiával és kevés számú szimpatizánsal folytatta a partizánharcot, de halála után fia: *Jehuda Mákábi* vezetésével megerősödtek a felkelők, és ante 164-ben *Júda* nagy részéből kiűzték a szír-görög hadakat, visszaállították a *Tóra* törvényeit, majd *kiszlív* hónap huszonötödikén megtisztították a jeruzsálemi Szentélyt és újból felavatták (*hanukát hábájit*) azt az egy I.ten szolgálatára. E napok, a felavatás napjai lettek azután ünnepi jellegű napokká a későbbiekben, nem a szír-görögök felett aratott katonai győzelmek napjai, hanem a Szentély felavatásának napjai.

A *Talmud* így ír *hanuká* napjairól: „Bölcsseink tanították: *kiszlív* huszonötödikén kezdődik *hanuká* nyolc napja, amikor sem börtöl, sem gyászolni nem szabad. Miért? Mert a pogányok egykor betörték a Szentélybe, megfertőzték a szent olajat. Amikor pedig a Hasmoneusok vezetésével legyőzték őket, nem találtak többet, mint egyetlen olajos korsót, mely a főpap pecsétjével volt lepecsételve. Bár ez csak egy napi olajat tartalmazott, mégis csoda történt és nyolc napon át égett ez az olaj. Esztendőre rá ünneppé avatták e napot és szoltárszóval, háláénekekkel magasztalták az Ő.valót.”¹

Valószínűleg azonban a *hanuká* nyolc napjának megünneplése a

szukot ünnepnapjainak pótlását jelentette, hiszen *szukot* napjaiban avatta fel annak idején Salamon király is a Szentély oltárát² és most is hasonló történt, hiszen az oltárt újból fel kellett avatni.

A hagyomány szerint a pusztai Szentély felavatása is e napokban, *kiszlív* hónap végén történt az egyiptomi kivonulást követően.

Ismerünk oly vélekedést is, hogy mivel a *hanuká* napjai a téli napforduló idejére esnek, a Nap egyre növekvő világosságát jelzik a mécsesek/fények

sereggel és nem hatalommal, hanem szellememmel, mondja az Ő.való, a seregek ura.”⁶

Ha *hanuká* napjaiba egy második szombat is esik, akkor annak *Tóra*-i olvasmánya mindig a rendes hetiszakasz⁷, majd a *Tóra* ama mondatai⁸, melyek a pusztai Szentély felavatását és a *menórá* fényeinek meggyújtását ismertetik. *Háftár*ként a Királyok I. könyvéből a jeruzsálemi Szentély *Slomo*/Salamon uralkodása alatti felavatásáról olvassunk⁹. A *háftár* és a *hanuká* közötti párhuzam a kettő

A nők és a gyerekek

A nőkkel, asszonyokkal kapcsolatos az a hagyomány is, miszerint: amíg égnek a *hanukijá* lángjai, addig a nők sem dolgoznak. Az egyik magyarázat szerint ez azért van így, mert az asszonyok nagyban hozzájárultak a szabadságharc sikeréhez, ugyanis ők vették rá férjeiket a felkelésre, a nyílt harcra. A felkelés győzelme vetett véget annak a gyakorlatnak is, mely szerint az esküvő utáni „első éjszaka joga” a szír-görög feljebbvaló volt. A

halb (a bank felét ki lehet venni); stell ein/stelajn (be kell tenni a bankba annyit, amennyi már ott van vagy egy egységnyit kell betenni a bankba).

Természetesen nem pénzben, hanem cukorban, dióban, mogyoróban szokás játszani e játékokat.

A hagyomány szerint ez a játék még a makabeusi időkből ered, ugyanis a *Tóra* tanulásának betiltása idejében a gyerekek ezt a pörgettyűt vitték magukkal az iskolákba, és ha jöttek a szír-görög katonák, akkor gyorsan elővették és elkezdtek játszani vele, ha pedig elmentek a katonák, akkor tanulták tovább a *Tórát*.

Órizz meg a Tant!

Újabban szokássá lett a zsidóság modernebb irányzatot követő közösségeiben, hogy *hanukai* bálokat rendeznek és/vagy kulturális rendezvényeket tartanak.

Hanuká napjaiban a mindennap háromszor elmondandó 18 áldásban (*Smóne eszré*) a csodáért köszönetet mondó imabetoldás (*Al hániszim...*), hálalkodás szövege a következő: „A csodáért és a megváltásért, a hőstetért, a segedelmekért és a háborúkért, melyeket viseltél atyáinkért ama napokban ez idő tájban. *Mátitjáhu*, *Johánán* fiának, a Hasmoneus főpapnak és fiainak napjaiban midőn föllált *Jáván* gonosz királysága néped, Izrael ellen, hogy elfelejtessen velük *Tórát* és hogy eltérítse őket akarod törvényeitől; de Te nagy irgalmadban melléd álltál szorongatásuk idejében, perelted perüket, ítélted ítéletüket, megbosszultad bosszújukat; átadtál hősokeket gyengék kezébe, számosakat kevesek kezébe, tisztátalanokat tiszták kezébe, elvetemülteket igazak kezébe, gonoszokat a *Tórát*dal foglalkozók kezébe. Magadnak nagy és szent nevet szerzettél világodban és népednek, Izraelnek nagy segedelmet és megváltást szerzettél, mint mai napig. Ezután bementek gyermekeid házaad csarnokába és kitakarították templomodat és kitisztogatták szentéledet és lámpákat gyújtottak szent pitvaraidban és meghatározták ezt a nyolc felavatási napot hálalkodásra és dicsőítésre nagy Nevednek.”

Efraim Luntschitznek, e XVII. században élt bölcsnek a gondolatai a *hanukijáról* még napjainkban is aktuálisak: „Valamikor úgy helyezték el a *hanukijákat*, hogy kifelé világítsanak; ma úgy helyezték el azokat, hogy befelé világítsanak. Mélységes tanítás rejlik ebben. Olyan nemzedék számára mely erős a hitben, így szól az I-tentől eredő parancs: Terjessz a Tant!

A hitben gyenge nemzedékhez így hangzik az intelem: Órizz meg a Tant! Valamikor oly erős volt istenhittünk, hogy lelkünk lángja méltán világított kifelé az egész emberiségnek.

Ma, a mi hitben elgyengült nemzedékünk gyújtsa csak fel a szent lángot a maga otthonában és elégedjék meg azzal, ha saját családját, saját háza táját tölti be a megrendíthetetlen istenhit melege, fénye, ragyogása.”

Oláh János egyetemi docens
ORZSE

emelkedő mennyisége, de az utókor inkább azt az értelmezést tette magáévá, hogy az elnyomás sötétségéből, a szabadság világosságába vezető átmenetet szimbolizálja a mécsesek/fények növekvő száma.

Szabályok és szokások

Hanuká napjainak szokásai, hagyományai, előírásai sokfélék, igen sokrétűek. A legismertebb talán, hogy az ünnep minden napján fényt (olajmécses/gyertyát) gyújtunk emelkedő sorrendben; tehát az első nap egyet, a második nap kettőt, (...) a nyolcadik napon pedig nyolcat, ama csoda emlékére, hogy az egy napra elegendő olaj nyolc napig (amíg új kóser olajat nem préseltek) égett. Ezt a gyertyatartót vagy mécses (*hanukijá*) jól látható helyre (ablakba, ajtóba) kell tenni, hogy nyilvánosan hirdesse a csodát, a *hanuká* csodáját.

A *hanukiját* nemcsak otthon, a lakásban kell meggyújtani, hanem a zsinagógában is, mert a csoda a jeruzsálemi Szentélyben történt, melyet 70-ben leromboltak a rómaiak és még nem épült újjá, így szerepét (részben) a zsinagóga vette át.

A zsinagógában minden nap olvasunk a *Tórából*, mégpedig a fejedelmek (törzsfők) által a pusztai Szentély oltárának felszentelésekor bemutatott ajándékokról szóló mondatokat³. *Hanuká* szombatján (*sábát hanuká*) kettő *Tórából* olvassunk: az elsőből a soros hetiszakaszt, a másodikból pedig a pusztai Szentély felavatását ismertető mondatokat⁴. A *háftár*⁵ *Zehárjá* próféta könyvének azon versei, melyekben egy nagy ívű látomás található az újjászületésről, a fényről és a lámpásról (*menóráról*). Itt olvashatjuk ezt az örök érvényű tanítást is: „...Ez az Ő.való ígéje *Zerubbábel*hez, mondván: Nem had-

Szentély: a pusztai- és a jeruzsálemi Szentély felavatása.

Ha az újhoid napja *hanuká* szombatjára esik; akkor a rendes hetiszakaszt¹⁰ és a *hanuká* napjaira előírt verseket¹¹ olvassuk. A *háftár* ez esetben ugyanaz, mint a *sábát hanuká* napján olvasottak.

Hanuká napjaiban az étkezések is különböznek a megszokottól, mert többnyire olajban sült ételeket eszünk, emlékeztül az olaj csodájára. Ilyenek pl.: fánk (*szufgánijá*), palacsinta (*blincsesz*), lángos és a krumpilis hremzli, avagy más néven a latke(sz)/tócsni/tócsni/lepcsánka (reszelt burgonya liszttel, tojással, fokhagymával, sóval, borsal összekeverve, majd forró olajban kisütve).

Tejes ételeket is szokás fogyasztani, mert egy apokrif könyvből (*Tanahon* kívüli könyv), a Judit könyvéből kikövetkeztettek szerint a Betulia (Betulia) várát ostromló sereg vezérének, Hollofemésznek, nagyon megtetszett egy zsidó özvegyasszony (egyik verzió szerint *Johánánnak*, a főpapnak leánya; míg egy másik szerint a Hasmoneus családból származott) és szeretett volna vele hálni. Judit, a város megmentése érdekében hajlandónak is mutatkozott erre, de mielőtt sor kerülhetett volna eme áldozathozatalra, sajtot adott Hollofemésznek enni, hogy megszomjazzék; majd bort itatott vele, amitől elálmosodott és elaludt az ellenség fővezér. Judit ezt kihasználva levágta Hollofemész fejét, ezzel megmentette városát és népét. E hőstettre való emlékezésül alakult ki a tejes étel (túrós delki, túrós palacsinta /blincsesz/, túrórtorta stb.) fogyasztásának közkezdelt szokása. Természetesen sütemények fogyasztásával is „emeljük” *hanuká* örömeit, például ilyen kedvelt édes étel a rugelah (fahéjas vagy diós kiflicskék).

Talmud tanúsága szerint ez időben élt *Hanna*, a hős anya, kinek hét fiát a szeme láttára ölték meg, de nem volt hajlandó rábíri őket, hogy megszegjék a *Tóra* előírásait¹². Ezen hőstettek miatt is kell pihenniük a nőknek legalább egy fél órát, míg égnek a gyertyák vagy olajmécsesek.

A színes gyertyák vagy olajmécsesek lángjainak lobogása mellett a jellegzetes *hanukai* dalok, énekek (*Hánérot hálálu...*, *Máoz cur...*) is emelik ezen estek hangulatát, fokozzák az örömet. A gyerekek örömről is gondoskodni kell ilyenkor, ezt szolgálja a gyerekek megajándékozása, az ekkor adott úgynevezett *dmé hanuká* (jiddisül: hanukageld), amely szokásnak több megokolása is ismeretes. Először is, hogy emlékezetes maradjon e nap; másodsor pedig arra utal, hogy a szabadságharc előtt tilos volt a *Tóra* tanulása, emiatt a gyerekeknek titokban kellett tanulniuk, így most kapják meg megérdemelt jutalmukat.

A vacsora, énekelés és az ajándékozás után szokás különféle játékokkal is mulattatni az időt. A felnőtteknek ilyenkor (hallgatólagoosan!) szabad még kártyázniuk is. E kártyajáték régente rendszerint a kvitlizés volt, mely a huszonegyezséhez hasonló szerencsejáték.

Míg a felnőttek kártyáznak, a gyerekek a trenderlivel (trendelli, trendli, *szevivon*, dreidl) játszanak.

A trenderli egy négy oldalal rendelkező pörgettyű, oldalain egy-egy héber betű található.

A betűk a *nész gádol hájá sám* (Izraelben: a *sám* helyett *po!*) szavak első betűi, melyeknek jelentése: nagy csoda történt ott/Izraelben: itt!)

A trenderli játékban a héber betűknek ez az értelme jiddisül: *nichst/nist/nul* (se betenni, se kivenni nem kell a bankból); *ganz* (a bankban lévő ki lehet venni);

1 *Talmud*, *Sábát* 21b.
2 Királyok I. VIII. fejezet.
3 M.IV. könyvének VII. fejezetéből.
4 M.IV. VII,1-12.
5 *Zehárjá* II,14-1V,7.
6 *Zehárjá* IV,6.
7 M.I. XLI,1-XLIV,17.
8 M.IV. VII,54-VIII,4.
9 Királyok I. VII,40-50.
10 M.IV. XXVIII,9-15.
11 M.IV. könyvének VII. fejezetéből.
12 *Talmud*, *Gitin* 57b.

Debrecenben az irodalom és a költészet elkötelezettjei

Már tizenötödik alkalommal lehetünk részesei Debrecenben annak az országokon átívelő (Szlovákia, Erdély, Vajdaság) eseménynek, amely felekezeti megkülönböztetés és szinte korhatár nélkül fogadja az irodalom, a költészet elkötelezettjeit.

Az eredeti cél adott és maradandó: emléket állítani és tisztelni a város szülötté, az irodalmár, tanár, nyelvész dr. Kardos Albert emléke előtt.

Idén minden eddiginél nagyobb létszámban regisztráltatta magát az ifjúsági és gyermek kategória korosztálya, s ez megdönteni látszik azt a tézist, miszerint korunk neten felcseperedett fiatalsága nem olvas könyvet, nem híve a költészetnek sem. Éppen hogy igazolja azt, hogy a sport, a tanulás, a szórakozás bizony megfér az irodalom iránti igénnyel.

A kulisszák mögött

Igazi verőfényes nyárutó fogadta a résztvevőket a két napos esemény sorozatra érkezve. Ez alkalommal *Opre Dóra* töltötte be a háziasszony-műsorközlő szerepet, elsőként színpadra szólítva a sok éven át versenyzőként ismert és elismert *Miskolczy Beátát*, aki saját művét szavalta el.

A cívisváros alpolgármestere, *Somogyi Béla* nyitotta meg hivatalosan a rendezvényt, üdvözölte a megjelenteket, majd szólt a részvétel fontosságáról, arra is utalva, hogy a jelentkezés, a felkészülés időszakára már önmagában olyan érzést kölcsönöz, amely mellett eltörpülhet a helyezések milyensége. Kérte, élményeiket minél nagyobb körben osszák meg iskoláikban, lakóközösségeikben.

A DZSH elnöke, *Horovitz Tamás* fontosnak ítélte, hogy ez a hagyományosan évente megrendezésre kerülő program nemcsak a vers- vagy prózamondók számára bír jelentőséggel, de – több más rendezvényükkel együtt – fontos, biztos és szerves része Debrecen kulturális eseménynaptárának is. Az elnök beszélt az állandó újrátörökvésről, amit idén is több dolog támaszt alá, majd áttekintést adott a közeli jövő rekonstrukciós terveiről, végül, de nem utolsósorban bemutatta a zsűri tagjait: elnökként *Drucker Tibort*, az Ex Libris Könyvkiadó igazgatóját, valamint *Csikás Judit* vallástörténészt, *Feuermann László* nyugalmazott magyartanárt, hitközségi alelnököt, *Fohn Veronika* magyartanárt, *Muzsnay Árpádot* az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület képviselőjét, valamint *Szénási Miklós* íróköltőt.

Drucker Tibor köszöntötte a megjelenteket, majd röviden felidézte az elmúlt másfél évtized rendezvényeit, hangsúlyozva azt a tényt, miszerint kevés város mondhatja el, hogy hagyományt teremtve minden évben ilyen valós kulturális üzenetet hordozó eseménnyel büszkélkedhet. A zsűrielnök emlékeztetett a verseny névadójára, valamint Szabó Magdára, aki amíg megtehette, minden évben tanácsokkal, tanításokkal gazdagította s tette még hitelesebb ezeket a napokat.

Heller Zsolt a Debreceni Zsidó Templomért és Temetőért Alapítvány elnökeként lépett a mikrofon-

hoz, és egyebek mellett szólt a várostól jövő támogatásról, a segítségnyújtás módjairól. Mintegy megerősítve a hitközségi elnök szavait, alátámasztva az évenkénti „pluszt”, bejelentett és bemutatott két, tenyérbé simuló kis kiadványt, mely a „Dr. Kardos Albert Szépirodalmi Füzetek” címet viseli. 2013-ban, erre, a tizenötödik alkalomra időzítve két olyan ember vers- és prózaválogatását tartalmazza, akik a hitközség és az alapítvány megítélése szerint „szerzőként is aktívan kötődnek az eseményekhez”.

Ezután került sor az elődöntőre, elsőként a Szépkorú és a Felnőtt korosztály ajánlott és szabadon választott kategóriájára. Hallhattunk sok más mellett *Ady Endrét*, *Radnóti Miklóst*, *Tóth Árpádot*, *Heltai Jenőt*, *Mikszáth Kálmánt*, de *Gyárfás Endre* és *Wohl Janka* is szívészen idézett szerző volt.

Az Ifjúsági és Gyermekek kategória résztvevői (mintegy 40-en) ezúttal csak egy verssel vagy prózával mutathozhattak be. Ők is sok klasszikust karoltak fel, de értelem szerűen náluk már megjelent pl. *Romhányi József*, *Gergely Ágnes*, *Janikovszky Éva*, *Szép Ernő*, *Nőgrádi Gábor* vagy *Varró Dániel* egy-egy műve is.

Délután került sor *Fekete Dániel – Mike Ádám* és *Heller Zsolt* zenés produkciójára, amely a „Városi Anziks” címet viselte. *Heller Zsolt* verseit megzenésítve, a múlt, az elindulás, a megérkezés és az útközben ihletésének állomásait a ma tárgyilagosságának tükrében és látásmódjában mutatták be az alkotók. S hogy sikerült-e? Erre sikerük volt a bizonyíték.

Hétfőn, a zárónapon, amikor már ki-ki tudta, van-e, lehet-e lehetősége a döntőben szerepelni, az izgalom tényleg a tetőfokára hágott.

Ők voltak azok, akiket ismét hallhattunk: *Csehák Csenge*, *Kispap Áron Miklós*, *Lupsa Arnold*, *Purgel Dominik*, *Susánszky Hanna*, *Szöke-Kiss Ádám*, *Till Virág*, *Rózsa-Groó Benjámint*, *Al-Srebche Nárcisz*, *Brudás Virág*, *Keszler Ábel*, *Demeter Katalin*, *Farkas József*, *Geszti Tímea*, *Hodosán Dóra*, *Asztalos Gábor*, *Bózsa Sándorné*, *Fenyák Magdolna* és *Hajbók Klára*.

A Gálán pedig *Susánszky Anett*, *Fenyák Magdolna*, *Farkas József*, *Keszler Ábel*, *Csehák Csenge*, *Lupsa Arnold*, *Purgel Dominik*, *Rózsa-Groó Benjámint* és *Till Virág* rövid és vidám verseket választottak.

Ezután *Feuermann László* köszöntötte a résztvevőket: versenyzőt-szülő-kísérő tanárokat, szólt a sikeréről, a nagy létszámról és a kiemelkedő színvonalú megmutatkozásokról. Köszönetet mondott a hitközség munkatársainak, mindenkinek, aki hozzájárult a rendezvény megvalósításához. Elmondta a siker hármas zálogát: versválasztás, szövegtudás és kidolgozottság.

Drucker Tibor értékelte a programot, beszélt a vers hatalmáról, hatásairól, a nagy elődök generálódott eszmeiségéről. Bejelentette, úgy érzi, idén utoljára tölthette be tisztességét.

Alelnökként *Grosz Zsuzsanna* kért szót, maga köré gyűjtve a két legfiatalabb versenyzőt, *Anettet* és *Arnoldot*, s különlegesnek nevezte az elmúlt két napot. *Drucker Tibor* örökös zsűrielnöknek, az ország egyik legnagyobb humanistájának nevezte, reményét fejezte ki, hogy jövőre mégiscsak részt vesz az eseményen.

S ezután, mint mindig, következett az eredményhirdetés. Legelőször a felkészítő tanárok elismerésére került sor: *Feuermann László*, mint mondta, magyartanárként évtizedeken át ugyanígy támogatta diákjait, sikerük az ő öröme is volt. Majd minden résztvevő könyvet és emléklapot vehetett át a zsűritől.

A Felnőtt kategória első díját és 15–15 000 Ft-ot *Hodosán Dóra* (Hajdúböszörmény) és *Geszti Tímea* (Szatmárnémeti) vehették át.

Második helyeztéként 10 000 Ft-ot *Demeter Katalin* (Szlovákia) kapott.

Harmadikként végzett *Farkas József* (Debrecen) és 5000 Ft-ot vihette haza.

A Szépkorú kategória első helyezette és 20 000 Ft tulajdonosa a kolozsvári *Fenyák Magdolna* lett.

Másodikként 15 000 Ft-os díjat vett át *Bózsa Sándorné* (Somogyjád).

Harmadik lett és 5000 Ft-ot kapott *Asztalos Gábor* (Nagybánya), a nagyváradi *Hajbók Klára* pedig különdíjban részesült.

Gyermekek kategóriában a két első helyezett megosztva 10–10 000 Ft-ot vehetett át: *Lupsa Arnold* (Csomaköz) és *Susánszky Hanna* (Debrecen, Huszár Gál-iskola).

Másodikként *Till Virág* (Hajdúszoboszló) 5000 Ft jutalomban részesült.

Harmadik helyezést ért el és 5000 Ft-os díjat kapott *Kispap Áron Miklós* (Budapest, Scheiber Sándor-iskola).

A közönség legtöbb szavazatát *Lupsa Arnold* (Csomaköz) nyerte el. A „Jövő Reménysege”, a legfiatalabb ígéretes tehetség különdíját a debreceni *Susánszky Anett* vehette át.

Külföldjében részesültek még: *Al-Srebche Jázmin* és *Zulejka* (Debrecen), *Csapó Ilyés Panna* (Szatmárnémeti), *Rózsa-Groó Benjámint*, *Szöke-Kiss Ádám*, *Keszler Benjámint* és *Djoric Alexander* (Budapest, Scheiber Sándor-iskola), *Lukács Abigél* és *Molnár Botond*, *Szilágyi László* (Debrecen), *Purgel Dominik* és *Csehák Csenge* (Magyarország).

Ifjúsági kategóriában első helyezett és a vele járó 15 000 Ft boldog tulajdonosa a hajdúböszörményi *Brudás Virág* lett.

Második díjazottként *Keszler Ábel* vehetett át 10 000 Ft-ot.

Harmadik lett és 5000 Ft-ot vitt haza a debreceni *Al-Srebche Nárcisz*.

A legfiatalabb. Susánszky Anett (Debrecen)

cisz, különdíjat *Szenyán Villó* (Budapest, Scheiber Sándor-iskola) kapott.

Telefonszámok, e-mail címek cseréltek gazdát, elhangzott az ilyenkor szokásos „Jössz jövőre?” kérdés, a vonat-buszok lassan elindultak. Jó volt. Nagyon jó. Szellemnek, testnek, léleknek egyaránt.

Köszönet a hitközség elnökének és előljáróinak a szervezett zsinagógalátogatásért, a gyermekek öröme kialakított játszósobáért, ahol nemcsak biztonságos csúszda és ezer színes labda, hanem fejlesztő játékok is helyet kaptak, *Zámberi Edithnek* és *Szalánczi Viktóriának* a szervezésért, a koordinálásért, *Amálnak*, *Eszternek*, *Idának* a kulináris élvezetekért... és minden egyes „csavarnak” a gépezetben.

Köszönjük, köszönöm.

- gál -

Körzeti kitekintő

Dél-Pest

Adakozatok a csepeli zsinagóga építésére

Örömmel értesítjük a lap olvasóit – és rajtuk keresztül az egész magyarországi zsidóságot –, hogy a dél-pesti körzet új zsinagógájának építése előtt minden engedélyeztetési akadály elhárult. 2013. szeptember 24-én megkaptuk az építési engedélyt, mely azóta jogerőre emelkedett. Ennek birtokában immár reális remény, hogy a jövő őszi nagyünnepet már az új templom falai között tarthatjuk.

Elképzelhetetlen küzdelem, számtalan akadály kísérte terveink megvalósítását.

Ne higgye senki, hogy az anyagiak jelentették a legnagyobb problémát. A 150 fő befogadására alkalmas középületeket érintő számos kötelező – ámde számunkra szükségtelen – előírás alóli felmentés kérésének hátráltatta ügyünket (például, hogy csak egyet említsek: a rendeletek szerinti gépkocsiparkoló megépítési kötelezettsége).

Ugyanakkor az ünnepekre természet kellett bérelnünk, esetenként a péntek esti istentiszteleteinken volt, akinek nem jutott még ülőhely sem, a szukkoti sátrunk építését is – reméljük, utoljára – kissé „alternatív” módon oldottuk meg. De azért a közel 70 fős csapat nagyon jól érezte magát.

Tudom, sokan azt kérdezik: hol van Csepelen (Erzsébeten, Soroksáron) ennyi zsidó?

Mi mindenkit, minden érdeklődő és tanulni vágyó embert kitárt kapukkal várunk. Nagyon fontosnak tartjuk a tanulást-tanítást. Új templomunk nemcsak az Örökkévaló háza, hanem a kultúra temploma is lesz.

Sokan keresnek fel minket a Dél-Pestet övező agglomerációból, tagjaink között vannak dunaharaszti, kiskunlacházi, kispesti, lóricini lakosok.

Ami az anyagiakat illeti: meglepően sok a jó ember.

Téglajegyeket bocsátottunk ki 1000–100 ezer forintos címletekben, amivel bárki, aki szeretne részese lenni a magyar zsidóság e 21. századi sikertörténetének, támogathatja ügyünket.

A további fejleményekről, az építés menetéről folyamatosan tájékoztatunk.

Ezúton is mindenkit szeretettel várunk az ünnepélyes megnyitón, a pontos dátumról a lap hasábjain küldünk értesítést.

Schön sírköve Soroksáron

A BZSH dél-pesti körzete nemcsak a jövődőt igyekszik építeni, hanem elvesztett történelmét is szeretné felfedezni. A kutatómunka során sikerült megtalálni Schön Mózes kerületi főrabbi (1827–1898) felismerhetetlenségig megkopott sírkövét a soroksári zsidótemetőben.

Schön Mózes a jelenlegi magyar-román-ukrán közös határ térségében lévő Halmi községben született. 19 évesen már rabbivá avatták, és a bizonyítékok szerint 1851-ben alsó-dabasi székhellyel az Alsó-Pesti járás rabbija lett. A kerületi főrabbiá vált Schön Mózes 1881-ben áthelyezte székhelyét az akkoriban gyorsabban fejlődő Soroksárra, ahol végül is 52 évi szolgálat után megtért őseihez. Az egész templomkerület zsidóságára kiterjedő jószolgálatáról az egykorú sírfelirat elismerően nyilatkozik.

A Budapesti Városvédő Egyesület Soroksári Grassalkovich Köre és a Soroksár Önkormányzat, tudomást szerezve a nevezetes sírkő létezéséről, a Nemzeti Panteon Alapítványtól pályázat útján támogatást szerzett, s a sírkövet szakszerűen felújíttatta.

A 2013. 10. 15-én kelt átvétel a dél-pesti körzet, a helyi önkormányzat, a városvédők, a Német Kisebbségi Önkormányzat és a Soroksári Svábok Független Egyesülete képviselői együtt örültek annak, hogy a temető, s egyben Soroksár közönsége, egy jó állapotú, remekbe szabott építészeti emlékek gyarapodott.

Kerényi András elnök

Kedves Szülők!

Kedves Leendő Tanítványaink!

Az iskolaválasztás és az iskolaváltás nagyon nehéz kérdés egy család életében. E komoly döntés meghozatalában kívánunk segíteni Önöknek, illetve Nektek:

2013. november 25-én, hétfőn nyílt napot tartunk minden érdeklődő számára. Három tanítási órát lehet meglátogatni bármelyik évfolyamon, az elemi első osztályától a gimnázium 13. osztályáig, 8-11 óra között.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!
Scheiber Gimnázium és Általános Iskola
1145 Budapest, Laky Adolf u. 38-40.

www.scheiber.hu
36-1-221-4215

Hírek, események röviden

– A Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség keres gazdasági vezetőt és nyelveket beszélő

titkárnőt (nyugdíjas is lehet). A jelentkezéseket kizárólag írásban kérjük, a következő címre: MAOIH elnöke, 1074 Budapest, Dob u. 35., vagy e-mailen: zsofia@orthitk.t-online.hu

– **Holokaszt Emlékközpont.** Cím: Budapest IX., Páva utca 39. Nyitva: hétfő kivételével naponta 10–18 óra között. Telefon: (1) 455-3333. Honlap: www.hdke.hu. E-mail: info@hdke.hu

Az Új Élet megjelenését támogatja a MAZSÖK.

Kiállítás megnyitó a Rumbach-zsinagógában

*Két zsidó megy az utcán.
Az egyik kérdez valamit a másiktól.
A másik válaszol neki.
Eközben mennek.
Az első, akinek időközben egy új kérdés jutott az eszébe, fölteszi.
A másik válaszol rá valamit.
Ezen néha nevetni lehet.
Máskor nem lehet rajta nevetni.
Ők pedig továbbmennek.
Tovább beszélgetnek.
Nehéz dolog ez.*

Fabiny Tamás püspök

Két zsidó megy az utcán:
Ámos Imre és Anna Margit

Utóbbi maga is művész, Vaszary János tanítványa. Gyakran sétálnak együtt Budapest utcáin. Házasságkötésük előtt szeretett Nagykállójára is elviszi őt Ámos Imre. Szentendre utcáin különösen is sokat járnak együtt. Kézen fogva, ahogy a mai emlékház bejáratán is látható a két egymásba fonódó kéz. Ha az egyik kérdez valamit, a másik válaszol neki. Azon néha lehet nevetni. Bizonyára sokat nevetnek Párizsban is, hiszen bár szegények, de fiatalok. Aztán egyre többször kerülnek olyan helyzetbe, amin nem lehet nevetni. „A figuráim félrefordított feje mind mélyen szomorú, mint a zsidó sors, nem véletlen az, hogy mind olyanok, mert nem tudok egy jókedvű zsidó ábrázatot festeni, mert távol vannak tőlem” – írja egy helyen Ámos Imre. A festő és műzsája egyre komorabb színekkel szerepel a vásznan. Két zsidó megy az utcán. Egy házaspár. Az egyik két munkaszolgálat közben átutazik Budapesten, a másik szívósan keresi az alkalmat, hogy lássa őt, és erőt adjon neki. A Lehel úti kaszárnyában találkoznak. Az egyik átad egy vázlatfüzetet, amelyet szolnoki állomásozása során rajzolt tele. A másik átveszi. Ezen nem lehet nevetni. Aztán továbbmennek. Egyikük a szárszországi koncentrációs tábor, másikuk a hazai megaláztatások felé. Nehéz dolog ez. Elmondása szerint Anna Margit sokáig azért nem akart Németországba utazni, mert nem tudhatta, mikor lép szeretett férje hamvaira. Ismerjük ezt az érzést a keresztényüldözés idejéből is. Az első századokban hívó emberek azért nem mentek színházba és cirkuszba, mert tudták, hogy hittestvéreik vére folyt ott a porondon. Zsidók, keresztények esetében, sőt bárki emberfia esetében tiszteltben kell tartani ezt az érzést.

Két zsidó megy az utcán:
Ámos Imre és Marc Chagall

Párizsban közel laknak egymáshoz, így a magyar festőházaspár meglátó-

gatja a már befutott művészt. Hónuk alatt tekercsben visznek néhány képet mutatóba, amiket aztán Chagall érdeklődéssel tanulmányoz, és őszinte dicsérettel illet. Az egyik kérdez valamit a másiktól. A másik válaszol neki. Ámos több rajzban örökíti meg ezt a találkozást. Az egyiknek ezt a címet adja: *Chagallról gondolkodom*. A ceruzarajzon egy gyertyatartó mögött a két művész kinyújtott keze egy kohanita (papi) áldásban egyesül. A kép címe ez is lehetne: *Chagallról álmodom*. Amikor a festő letette az Unger nevet, akkor egy ideig nem Ámosként, hanem Ámosként jegyezte képeit. Két zsidó megy az utcán. Az egyik a fehéroroszországi, a másik az északkelet-magyarországi chászid közösségek élményeit hozza magával. Két ember megy az utcán? Nem megy, hanem száll, száll a házak fölött, kacsok, kecskék, fehér ruhás asszonyok és hegedülő férfiak társaságban. Álmos-Chagall és Álmos-Ámos látomásai egymásra úsznak. A festészetben nem is olyan nehéz dolog ez.

Két zsidó megy az utcán:
Ámos Imre és Radnóti Miklós

Mindkettő alkotni akar, apokaliptikus időkben is. Egyiknél egy notesz, amibe „vaksin, hernyóként araszolgván a papíron” írja verseit. Másiknál már papír sincs, csak egy nyírfakéreg. Ukrajnai munkaszolgálatán során erre rajzolja művét. Az egyik azt írja: „*baljós a menny felettem*”, a másik komor színekkel fejezi ki ugyanezt. Az egyik így ír: „*de hisz lehet talán még! a hold ma oly kerek!*” – a másik viszont sötét felhőt rajzol a kerek hold elé. Az egyik angyalokat fest, hol égő létrán, hol mankóval a hóna alatt, a másik így

ír: „*tudtam, hogy egy angyal kísér, kezében kard van*”. Két zsidó megy az utcán. *Erőltetett menet*-ben. Az egyik így ír: „*Ne menj tovább, barátom, kiáltás rám! s fölkelek!*” A másik bekötött szemű ember nem a létra fokára, hanem a tűzbe lép. Az egyik síró angyalt fest, a másik pedig így ír: „*Hol azelőtt az angyal állt a karddal, – / talán most senki sincs.*” S egy harmadik alkotó ide, a Rumbach Sebestyén utcai zsinagógába gyönyörű angyalfestményt hoz. Egy negyedik művész pedig a két munkaszolgálatosra emlékezve a *Meredek út* című szobrárt ajánlja fel.

Két zsidó megy az utcán:
Ámos Imre és Pap Károly

Az egyik a Jelenések könyvéhez készít tizenkét részből álló sorozatot, a másik egy nagy Jézus-regény előtanulmányait írja. Az egyik megfeszített Krisztusokkal rajzolja tele a szolnoki vázlatfüzetet, a másiknak egy regényhőse végigjárja ugyan Jézus szenvedésének stációit, keresztjét is megácsolja, ám nem feszítetik meg, nem veheti magára az emberek bűneit. Két zsidó megy az utcán. Hamarosan mindkettőt megölik. De itt még beszélgetnek egymással. Az egyik rajzban kérdez valamit, a másik novellában válaszol neki. Tovább beszélgetnek. Ámos Imre elárulja Pap Károlynak, hogy ő nemcsak festő, hanem – igaz, szinte csak titokban – költő is. El is mondja egy négysorosát: „*Bogáncsok között levetett sarukkal / Ruhámat megtépve ülök réveteg / Ősi népeknek bús ivadéka / Átkokat hordozok és áldást cipelek.*” És a két zsidó, ősi népek e két bús ivadéka megy tovább az egyre meredekebb úton. Beszélgetésükbe egy evangéli-

Emlékezés 56-ra

A Magyar Szabadságharcos 56-os Hagyományörző Veteránok Világszövetsége Egyesület, a Mazsihisz és a BZSH szervezésében november 4-én, mint minden évben, együtt emlékeztünk az 56-os forradalom és szabadságharc zsidó hősi halottaira.

Az eseményen mások mellett megjelent *Ilan Mor* izraeli nagykövet, az Egyesült Államok és Németország delegáltja, valamint a Belügyminisztérium vezető tisztségviselője. Ott volt *Zoltai Gusztáv* üv. igazgató, *Streit Sándor*, *Mécs Imre* és a fent említett Egyesület vezetője, *Apró József* is. *Répás Péter* üdvözölte a megjelenteket, majd *Tordai Péter*, a BZSH elnöke szólt.

Ebből idézünk: „Ezen a napon, ezekben a napokban illik emlékezni. Hősökre, halottakra. Dicsőségre és gyászra. De mi, akik most itt állunk, hibát követnénk el, ha elhallgatnánk: tény, hogy az 56-os forradalomnak voltak számunkra dermesztő momentumai is. Újra megjelent nyíltan is az antiszemitizmus. Antiszemita atrocitásokra az esetek többségében főleg azokon a vidéki településeken került sor, ahol nagyobb számban éltek a holokauszt után visszatérő, vallási hagyományait is őrző zsidók. Az 1945-ben visszatért zsidók azért is irritáltak számos helybéli, mert azok már jelenlétükkel is saját emberségük csorbulására, be nem ismert bűneikre emlékeztették őket.

A forradalom lerombolta a gátakat, előtört a közéletet a sokféle lefojtott indulat: a konzervatívok, a szélsőjobboldaliak és a kommunisták antiszemitizmusa. De az is tény, hogy a felkelők, a forradalmi szervek vezetői között is a lakosságon belüli feltételezett arányukat jóval meghaladó módon voltak zsidó származásúak.

Itt voltunk, amikor az első fényes napsugár fölállították a falakon ezt az emléktáblát. Hasonló szavak állnak itt az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emlékéért hirdető márványtáblán is. A két dicsőség olvadjon egygylé! Jelezze, hogy a magyarországi zsidóság a történelem szép lapjain együtt szerepel azokkal, akik e gyönyörű haza hűségesei polgárai.”

Ezután *Róna Tamás* rabbi beszédében emlékeztetett a hősökre, a harcosok dühöngésére, az emberek jajveszékeltésére. (...) A béke közege a csend, mely magában hordozza az emlékezetet.

A kegyelet köveinek letételével ért véget az esemény. Ugyanezen a napon *Apró József*, az Egyesület elnöke megkoszorúzta *Angyal István* Tűzoltó utcai emlékművét.

gj

kus teológus kérésére újabb írók és újabb képzőművészek, aztán meg zenészek kapcsolódnak be. Nevetni ezen sem lehet, de nem is olyan nehéz dolog ez. Még egy könyv is született e találkozásokból.

Két zsidó megy az utcán:
Ámos Imre és a Názáreti Jézus

Ámos kérdez valamit Jézustól. Jézus válaszol neki. Mi kicsit távolabb állunk, ezért csak a kérdést halljuk, a választ nem. A kérdések mindig hangosabbak, mint a válaszok. Ha jól értem, ezen az úton Ámos Imre azt kérdezi Jézustól, hogy miért a sok szenvedés. Jézus csendes választ nem értem pontosan. Ámosnak időközben egy új kérdés jut az eszébe, fölteszi. Immár az ő szava is halkabb, de mint-ha már nem a „miért”, hanem a „mivégre” lenne az első szó: Mivégre a sok szenvedés? Jézus erre is válaszol valamit. Közben továbbmennek, folyamatosan beszélgetnek. Aztán Jézus is feltesz egy kérdést: Igaz, a színek összefüggésében verset írtál rólam? Ámos alighanem szemérmesen válaszol: „Te mindent tudsz.” De ha akarod, elmondom neked. És útközben máris rákezd:

„*Meghalsz mind mindahány
És újra jössz, mert köntösöd sötét
Évmilliókat élél már talán de
Lelked a színek lépcsőjén indul
Örök útjára, most jön a zöld
Utána kék s míg elföldelik
Porhüvelyét ő leér lassan az
utolsó
s az ibolyán túl a végtelenbe lép*”

Szép ez a vers, válaszolná halkan Jézus. Igaz, hogy némely okoskodó teológus hiányolná a feltámadásra való utalást, de az maradjon az én titkom.

Igen, így, alighanem így beszélget az úton a két zsidó, Ámos és Jézus. És ahogy egykor Galileában, most is mind többen csatlakoznak hozzájuk. Örülnek, hogy kérdezhetnek, majd a kapott válasz után újabb és újabb kérdést tehetnek fel. Vagy ők is mondhatnak verset a színekről, mint például Petőcz András. Ő így fogalmaz: „*Én a Színek Országában szeretnék élni, / ott, ahol lehet még álmodni színes tintákat, / ceruzarajzokat, ecsetvonásokat.*”

Így beszélgetnek, verselgetnek és énekelnek, egyre többen. Két zsidó és két nem zsidó. Sok zsidó és sok nem

zsidó. Beszélgetnek útközben, majd ha elfáradnak, asztalhoz telepednek. Az Asztali beszélgetések kiváltképp értékesek.

A beszélgetés csodákat művelhet. Jó kérdésekre még jobb válaszokat kaphatunk. Úgy, ahogy Martin Buber chászid elbeszélésében:

„*Egyszer Pinchas rabbi megkérdezte tanítványaitól:*

– *Meg tudjátok-e határozni azt a pillanatot, amikor megszűnik az éjszaka, és elkezdődik a nappal?*

– *Talán az a pillanat, amikor már távolról meg tudjuk különböztetni a kecskét a báránytól?*

– *Nem jól választottál – mondta a rabbi.*

– *Vagy talán az a pillanat, amikor meg tudjuk különböztetni az olajágat a fügefafa ágától? – próbálkozott a másik is.*

– *Nem jól választottál – hangzott a rabbi szava.*

– *Hát mikor? – kérdezték a tanítványok.*

– *Ez az a pillanat, amikor bárki szemébe nézel is, abban felismered saját testvéredet. Eddig a pillanatig az éjszaka uralkodik benned.*”

A könyv alapjául szolgáló kiállítás címe így szól: *Hol van a te testvéred?* Hiszem, hogy szűnik már az éjszaka, és a másik szemébe nézve felismerjük a testvéreinket.

Fontos, hogy tudunk egymástól kérdezni. És készek vagyunk választ is adni. Beszélgessünk: festők és szobrászok, írók és zenészek, művészek és teológusok, hívők és agnosztikusok.

Amit egymásnak mondunk, azon néha nevetni lehet. Néha nem lehet nevetni. De aztán mégiscsak egyre többet lehet nevetni.

Befejezésül hadd idézzem a 126. zsoltárt. Ez egy zarándokének. Vagyis arról szól, hogy két zsidó megy az utcán. E zarándokének így kezdődik:

„*Mikor jóra fordította Sion sorsát az Úr,
olyanok voltunk, mint az álmodók.
Akkor megtelt a szánk nevetéssel,
és örömkialtás volt nyelvünkön.*”

Fabiny Tamás evangélikus püspök beszéde a Rumbach Sebestyén utcai zsinagógában, az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány, a Corvina és a Luther Kiadó, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház által szervezett „Ámos Imre és a 20. század – kortárs összművészeti kiállítás” című album bemutató eseményén.

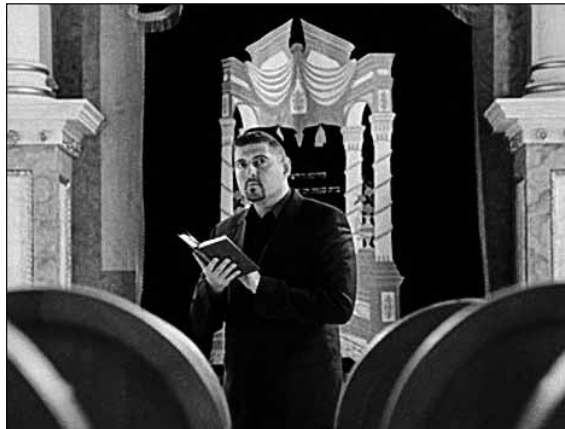
Szegedi Csanád, a bál tsuvá

A Welt am Sonntag című német konzervatív lap Szegedi Csanádról, a Jobbik volt alelnökéről, független európai parlamenti képviselőről közölt cikket.

A Nem egészen kóser című, Szegedi Csanádot, Ungváry Krisztián történészt és Köves Slomó rabbit megszólaltató írásában a szerző, Boris Kálnoky hangsúlyozta: Szegedi a Jobbik „második számú vezetőjéből a párt első számú problémája lett”, amikor a politikai párt belüli ellenfelei kinyomozták, hogy anyai ágon zsidó származású.

Vona Gábor pártelnök kikérte a Jobbik „finanszírozóinak” véleményét, akik úgy vélték, nagy szerencse a Jobbik számára, hogy kiderült Szegedi zsidó származása, mert így nem vádolhatják antiszemitizmussal a pártot. Vona igyekezett kihasználni a lehetőséget, egy televíziós vitán akarta Köves Slomóval megtárgyalni azt, hogy antiszemita-e a Jobbik – mondta a lapnak Köves Slomó, hozzátéve, hogy elutasította Vona Gábor felkérését.

Szegedi Csanádnak azonban „elege lett”, kilépett a pártból, és éppen olyan következetességgel „szállt magába”, mint ahogyan korábban belevetette magát a jobboldali radikális politikába – írta Kálnoky a politikai átalakulását bemutató, budapesti keltezésű cikkében, amely-

ben egyebek között megjegyezte, hogy Szegedi Csanád Köves Slomó tanácsára tartotta meg európai parlamenti mandátumát. Köves úgy vélte, a politikus független EP-képviselőként továbbra is el tudja tartani a családját, és meg tudja akadályozni, hogy a Jobbik „egy antiszemitát” ültessen a helyére.

MTI

Tömegtüntetés a tömeggyilkos ellen

Csendőr és nyilas egyenruhák – „Adjátok vissza apámat!” – Már a fővárosban is van Horthy-szobor – Végtelenített harangzúgás – A Fidesz elítél

(Helyszíni tudósítás)

Kezdődik

A novemberi, esőbe hajló délelőtt több százan gyülekeztek a Szabadság téren, két csoport, egymástól 10–15 méterre. Egyik felük (mi nem a Hazatérés temploma kifejezést használjuk, mert ilyen vallást nem ismerünk) a református templomba készült, hogy meghallgassa a „legnagyobb magyar államférfi” (a zsidólistázó Gyöngyösi Márton szavai) dicsőítését, másik felük tüntetni érkezett.

„Tömeggyilkos Horthy”, „Nácik haza!”, „Szégyen, gyalázat!” – zúgott a tömeg, transzparenszekkel illusztrálva véleményét. Feltűnt, hogy mindeközben feltűnően hosszú harangzúgás folyt a református templomban...

Odaát – ideát

A túlsó oldalon jobbkios zászlókat lengettek, árpádsávós lobogókat lobogtattak, csak a magyar zászló hiányát tették szóvá néhányan ideát. Igaz! A magukat igazi magyaroknak vallók otthon felejtették a nemzeti trikólort... Időnkint „beintett” egy-egy szélsőjobbos odaátról, ami nem váltott ki élénk egyetértést ideát.

Éles, egyre élesebb beszólások, tömeges skandálások üzentek a nyilas és csendőregyenruhában feszítők felé. Pedig ekkor már vagy két órája tartott az avatási szertartás.

Számos ismerőst fedeztünk fel a tüntetők között. Volt ott rabbi, kántor- és más funkcionáriusok is. Viszont nem láttunk senkit kormánybarát társaságunk részéről...

Színes tabló

(Máthé Zoltán / MTI)

Ehhez nem kell képaláírás

(Ács Dániel / „44”)

Lehull a lepel

A kitaróak „elnyerték jutalmukat”. Előtte azonban egy testes férfi megpróbálta áttörni a rendőrkordont, hogy átmenjen az ünneplőkhöz, cseppet sem titkolva szándékát: Adjátok vissza

szá az apámat! Adjátok vissza a hat-százézet, rohadt fasiszták! – kiabálta. Nem túlélő volt. Aproó. A tüntetők 99 százaléka a fiatalabb korosztályhoz tartozott (persze egy hetvenes sem számít túlélőnek, igen, igen, barátaim, így megy az idő...), viszont az a néhány idős ember elgondolkodhatott: a sors megóvta mártír szeretteinket ettől a látványtól, eseménytől. Horthynak szobrot avattak Budapesten 2013-ban. Két hónappal a holokauszt 70. évfordulója előtt...

És mindezt száz méterre attól az épülettől, amelyben a zsidótörvényeket hozták, a Kossuth tértől, amelyet lóhalálában építenek át, hogy 2014 tavaszára ismét az 1944-es látványt idézzék fel. Csak remélhetjük, hogy

Bölcskei Gusztáv püspök. Ő aztán tényleg nem bírálhatja lelkészársát „horthysta istentiszteletéért”, mivel a püspök tavaly meg Horthy-emléktáblát avatott Debrecenben, ami ellen a helyi hitközség tagjai tüntettek, Kósa Lajos polgármester pedig távol maradt.

(Fotó: MTI / Czeglédi Zsolt)

Keressen meg minket, ha:

- motivációs levelet kell írnia,
- állásinterjúra készül,
- előléptetést szeretne,
- előléptették, de túl nagy a feladat,
- vállalkozás indítását tervezi,
- nehezen megy a vállalkozása,
- bővíteni akarja cégét.

Az első beszélgetés ingyenes.

www.hotan.hu

Hotan
PROFESSIONÁLIS TANÁCSADÁS

honig@t-online.hu

Horthy ellen külföldi olvasóinknak

Horthy Miklós katonája vagyok...

(Német Tamás / Index)

Csendőr a szobor mellett

(Máthé Zoltán / MTI)

Tüntetők

(Kovács Tamás / MTI)

nem április 16-án, a holokauszt napján avatják fel.

A Fidesz elítél

Rogán Antal polgármester, aki oly gyönyörű, szívhez szóló beszédet tartott esztendeje a Kossuth téri tüntetésen, most megjegyezte: provoká-

ció az egész, ami ürügyet szolgáltat majd a nyugati lapoknak arra, hogy antiszemitázzák az országot. Egyébként a Horthy-szobor ellen nem volt kifogása.

Hogy is szólta a tüntetők egyik jel-szava? Szégyen és gyalázat!

(k.p.)

100 ESZTENDEJE SZÜLETETT

SÁGVÁRI ENDRE,
HAZÁNK ANTIFASISZTA MÁRTÍRJA

Horthy Magyarországa önként csatlakozott a náci Németország oldalán a II. világháborúhoz. Az egyik legnagyobb magyar hazafi, Ságvári Endre Magyarország náci megszállása után tűzharcban esett el hazánk szabadságáért, függetlenségéért. Minden tisztességes ember főhajtással tiszteleg emléke előtt!

MEASZ - www.antifasiszta.hu
ÖSSZEFOGÁS A DEMOKRÁCIÁÉRT

Az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem oldala

Régi-új személyiségek új szerepben az OR-ZSE-n

A vallási hagyománytól a modern médiumokig

Új és régi tartalmak korszerűbb felépítésben a művelődéstörténet szakon

Több vallásismeretet hallgatnak a megújult művelődéstörténet szak diákjai: külön tantárgy a Tóra, a korai és a késői próféták, a Szent Íratok és a bibliai héber alapjai, és a Talmudot is tanulmányozzák. A tanszék új vezetője Lichtmann Tamás.

Örömmel vállalta az OR-ZSE művelődéstörténet tanszékének vezetését dr. Lichtmann Tamás professzor, már csak azért is, mert a tanszék a 90-es évek közepén ő alapította. Mint mondja, zsidó művelődéstörténetet ilyen széles körben az európai egyetemeken sehol nem oktatnak. A művelődéstörténet ügynevezett MA (master/mester) szak, amelyre a bolognai rendszer szerint az alapképzésben szerzett diplomával rendelkezők jelentkezhetnek. A doktori iskola ugyancsak erre a szakra épül.

A szeptembertől futó naptári év újdonsága, hogy a korábbi heti két délután-este helyett a kötelező órák hétfőnként egész nap, reggel fél 9-től este 8 óráig zajlanak. Ezeket egészítik ki egyéb napokon a választható specializációk. A művelődéstörténet szak hallgatói zömében dolgozó emberek, és a tapasztalatok azt mutatják, egy teljes napot könnyebb fel-szabadítani a munkahelyeken.

A hallgatók több felében keresztül

Lichtmann Tamás

ismerkednek a zsidó történelemmel, filozófiával, irodalommal, művelődéstörténettel, a zsinagógai művészettörténettel, a modern izraeli és a középkori zsidó irodalommal. Tanulmányozzák a zsidó nyelveket, a zsidó-arab viszony alakulását, a zsidóság és az antikvitás, valamint a középkori kultúra összefüggéseit.

A világi stúdiók kibővültek a vallási tárgyakkal: a korábbi, egy-szemesteres Tanach-óra helyett most külön tantárgy a Tóra, a korai és a késői próféták, az egyéb Szent Íratok, mindemellett pedig a bibliai héber alapjai. Az utolsó félévben a

diákok Talmud-oktatáson is részt vesznek.

Az anyag tehát három nagy tömbre oszlik – foglalja össze az elmondottakat Lichtmann Tamás. 1. A bevezetésre a történelem, a filozófia, az irodalom, a művelődéstörténet, a művészetek intermedialitásának és a mai médiumoknak a világába. 2. A vallási tárgyak nagyobb súlyt kaptak, hiszen a zsidó kultúrahagyomány csakis rajtuk keresztül értelmezhető. 3. Folytatódnak az elmélyülést célzó kurzusok, mint például a jelenkori irodalom, a művészettörténet vagy a zsidó zene. Utóbbi kettő új tartalmat hozott a tantárgyi tematikába. A régebbi, sikeres specializációk szeptembertől ismét elindultak olyan előadókkal, mint Ungvári Tamás, Pelle János, Kiss Endre.

Az oktatók valamennyien rendelkeznek PhD-vel – kivételes esetekben a régebbi doktori vizsgát is elfogadják. A tudományos fokozat elengedhetetlen az egyetem akkreditációjához.

Az OR-ZSE-n folyó oktatás színvonalát jelzi, hogy a képzésben legalább annyi oktató bír PhD fokozattal, mint ahányan a művelődéstörténet tanszék kötelékében dolgoznak.

egyelőre veszteséges. Fő, hogy a HÖK-irodából közösségi tér lett, ahol jólesik egymással szót váltani.

Különleges vállalkozás a hallgatócsere, amelyről a közeli kispap-semináriummal állapodtak meg. A rokonintézményből jelenleg is többen látogatják az OR-ZSE óráit,

csakúgy, mint a Sárospataki Református Teológiai Akadémiáról. Részt vesznek a liturgiában, az imákon is.

Dániel szerint fontos megismerni egymást, a közös gyökereket, a vallások közti hasonlóságokat és különbségeket. Ez az elfogadás útja.

A világ első tíz judaikagyűjteménye közül az egyik lehet

Teljes gőzzel folyik a rendszerező munka az OR-ZSE könyvtárában

Nagy fába vágta a fejszéjét Szegő Ágnes, amikor elvállalta az ORZSE könyvtárának megbízott igazgatói tisztségét. Barátai, ismerősei mind azt mondták: le a kalappal előtte, hogy a feladatot a nyakába veszi.

A Rabbiképző Intézet gazdag könyvtára a háború alatt komoly károkat szenvedett. Az emeletet bombatalálat érte, az állomány egy részét 44-ben Eichmann parancsára külföldre szállították. Az eltűnt kincsek később Prágában, az ottani nemzeti múzeum pincéjéből kerültek elő. Az egyetem vezetői és a könyvtár mindenkori munkatársai heroikus kísérleteket tettek a rendezésre, de erre a hatalmas munkára kevés volt az intézmény anyagi és tárgyi lehetősége.

Szegő Ágnes mégsem riadt vissza a feladattól. Harmincnyolc éve dolgozik könyvtárosként, kilenc évig vezette a Tiszafüredi Városi Könyvtárat, ahol tizenöt éve elektronikus katalógust használnak. Szakmai jártasság mellett szívügye a zsidóság bibliotékájának gondozása. Hagyományhű zsidó családban nőtt fel; harminc éve foglalkozik zsidó helytörténettel, több könyve jelent meg a témában. 2001-ben a Heves megyei zsidóság múltjából doktorált.

Most Nagy János Ádám és cége van segítségére. Vállalták, hogy rendszert teremtenek a könyvtár óriási anyagában. Ezek a fiatalok több nyelven beszélő, diplomás, tapasztalt könyvtárosok, történészek, hebraisták. Csak az eddig feldolgozott folyóirat 2000 cím és 150 ezer példány tizenkét nyelven (többségükben magyar, német, héber és jiddis nyelvű kiadványok), közöttük igen ritka példányokkal. Jelentős a cionista és az antiszemita tárgyú irodalom. A dolgozók elektronikus adatbázist építenek, amely szintén szabványos könyvtári katalógus lesz. A könyvek száma mintegy 200 ezer kötet lehet, de most, a rendezés első időszakában még senki sem tudja pontosan, mi mindent rejt az anyag.

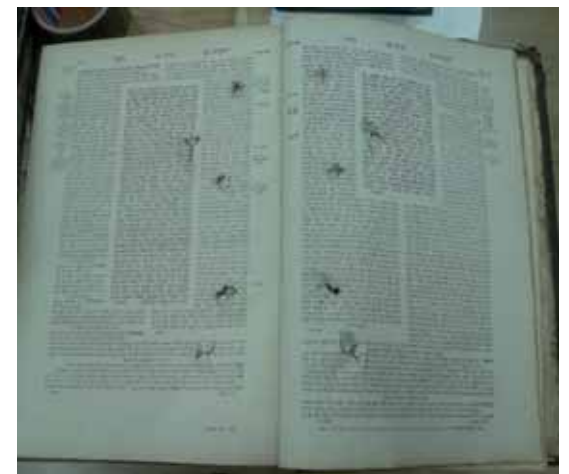
A folyóiratokkal, újságokkal teli ládák már eltűntek, tartalmuk a raktár felújított polcain sorakozik betűrendben. Az óriási, 100 ládányi felesleget szabályos selejtezés útján vidéki és pesti zsidó hitközségeknek szeretnék felajánlani. Ezek a darabok ugyanakkor remek cserealapelül szolgálhatnak külföldi és hazai egyetemekkel, bibliotékákkal.

Előkerültek gazdag hagyatékok, például Heller Bernáté, Komoly Ottóé. A 19. századból a zsidó felvilágosodáshoz kapcsolódó összes korabeli folyóirat megtalálható a raktárban. Különleges az a Talmud, amely Németországban jelent meg 1842-ben: ez volt az egyik első kísérlet a mű német tükörfordítására. A kötet ma már ritkaságnak számít, még a Washingtoni Kongresszusi Könyvtár is a judaikai kincsei között tartja számon.

Csodás gyűjtemény az OR-ZSE könyvtára – lelkesedik Szegő Ágnes. A szakemberek, történészek, családfakutatók, magyarok és külföldiek mind elámulnak, mennyi értéket őriz ez a hely. Ha az adatbázis kész lesz, és a könyvek is már rendezve sorakoznak a polcokon, a bibliotéka olyan kutatóközponttá válhat, amely bármelyik nagy külföldi társával felveszi a versenyt – állítja a megbízott igazgató. Mert az biztos, hogy a világ első tíz hasonló gyűjteménye között van.

Szegő Ágnes

Golyószaggatta talmudpéldány

Hangulatos csevegés egy kávé mellett

Élő közösségi tér lett a Hallgatói Önkormányzati Irodából

Érdekes a története annak, miként jutott el a most 26 éves Atzél-Stein Dániel az OR-ZSE Hallgatói Önkormányzata (HÖK) megbízott elnöki pozíciójába. Akárhogy is, tény és való: lelkes vezető lett belőle.

Felsőfokú tanulmányait Atzél-Stein Dániel először a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen, a Hadtudományi Karon végezte. Büntetés-végrehajtási nevelő lett belőle. 2006-tól három évig kutatási témája a korrupció volt. Kényes területhez nyúl – ennek tudja be, hogy miután 2009-ban végzett, nem kapott beosztást.

Mit tesz ilyenkor egy zsidó fiatal? Fogja magát, és elutazik egy kibuc

ulpánba nyelvet tanulni, na meg világot látni. Aljázni azonban, bármennyire szeretett volna, nem tudott. A családtagok jó részét ugyan elhurcolták Auschwitzba, ahonnan csak hárman jöttek vissza, de dédanyja, hogy mentse a famíliát, minden zsidó okiratot megsemmisített.

Dániel tehát úgy döntött, judaisztikát fog tanulni az OR-ZSE-n. A HÖK-ben ő képviselte a tancsoportját, és az egyik választás előtt egyetemi ismerősének támogatásul felajánlotta: ha indul az elnöki címért, ő vállalja az alelnöki teendőket. A kollégánót meg is választották, ám amikor egyik napról a másikra hirtelen távozott az

egyetemről, feladatai Dánielre maradtak.

Ez immár tíz hónapja történt, Dániel azóta tartja a frontot. Töviről-hegyire ismeri a jogszabályokat, mindennap reggeltől estig meg lehet találni a HÖK-irodában (kivéve, amikor órán van), bármikor elérhető a privát telefonján és a Facebookon. Segít a jó kapcsolat ápolásában a hallgatók és az oktatók között, igyekszik bevonni diáktársait az intézményben zajló vallási életbe, különböző programokat, például közös kirándulásokat szervez.

A diákok bátran fordulhatnak Danihoz, ha elintézendőjük vagy félreértésük adódik egy-egy oktatóval – ő vállalja a közvetítő szerepét. A rá-szoruló mellett áll a szociális lakhatási támogatás megszerzésében – csak annyit vár el tőlük, hogy időben és az ő megkerülése nélkül adják le a dokumentumokat. Buzdítja diáktársait, vegyenek részt a vallási életben, mint amilyen a sátrak ünnepén az előkészületek, a szukáépítés és -díszítés, a hétfő, csütörtök reggeli és péntek esti istentiszteletek, valamint a hétfő, szerda, csütörtök délután 5 órai tanítások. Tavasszal, az árvíz idején megszervezte, hogy az egyetemről is menjen egy csapat vidékre segíteni.

Dániel ajtaja mindenki előtt nyitva áll, akár egy kávézás vagy teázás erejéig. A becsületkassza sajnos időnként csak nyögve-nyelve működik, de Dani nem sokat kesereg rajta, hogy a kezdeményezés számára

A Hallgatói Önkormányzat az Élet Menetén (jobb szélén Atzél-Stein Dániel)

Az oldalt összeállította: Rados Virág

Auschwitzi rabból világpolgár

Samuel Pisar találkozásai a magyarországi zsidósággal

Külön kérése volt Samuel Pisarnak, hogy magyarországi tartózkodása alatt találkozhasson a hazai zsidóság képviselőivel. Az UNESCO tiszteletbeli nagykövete és a holokauszt oktatásáért felelős külömbizottja auschwitzi rabként tanúja volt annak, amikor a magyar zsidók transzportja megérkezett a haláltáborba. Most Leonard Bernstein az ő önéletrajzi műve alapján íródott szimfóniájának, a Kaddishnak a bemutatására érkezett Budapestre. A Mazsihisz-székházban megrendezett találkozón jelen volt Bogyay Katalin, Magyarország UNESCO-nagykövete, az UNESCO közgyűlés elnöke, Rét-helyi Miklós, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke, Ilan Mor, Izrael Állam budapesti nagykövete, Heisler András, a Mazsihisz elnöke, Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz-BZSH ügyvezető igazgatója.

Fiatal éveit a pokol legmélyebb bugyriában kezdődtek, mégis eljutott a legmagasabb csúcokra. Samuel Pisarnak sikerül életben maradnia Majdanekben, Auschwitzban és Dachauban. Fiatalemberként fanatikus elszántsággal veti bele magát a tanulásba – a Harvardon szerez diplomát, dolgozik az ENSZ-főtitkár kabinetjében, majd Kennedy elnök munkatársa. Később sikeres nemzetközi ügyvéd, aki hollywoodi filmstáraknak, cégbirodalmaknak, kormányoknak ad tanácsot.

Sokáig, mint oly sok holokauszt-túlélő, úgy véli, nem szabad feltépni a múlt sebeit, de látva, hogy az emberiség vajmi keveset tanult az általa előidéztett katasztrófákból, 1979-ben megírja élete történetét. Azt a világsikerű könyvet, amelyet több mint húsz nyelvre lefordítottak, és amely most *Vér és remény* címmel magyarul is megjelent. A mű első harmada a láger felszabadulásával ér véget, a következő kétharmad annak története, hogyan építette fel önmagát Samuel Pisar sikeres világpolgárrá.

A szerző, aki jelenleg az UNESCO tiszteletbeli nagykövete és a holokauszt oktatásáért felelős külömbizottja, most Magyarországra látogatott. Az apropó: október 28-án és 29-én a budapesti Operaházban, hazánkban először, szintén bemutatották Leonard Bernstein szimfóniáját, a Kaddish, amelyet Pisar műve ihletett. Az előadásban neki magának is kulcs szerepe van, így vasárnap este a próbára kell igyekeznie. Egy ember, aki látta, hogyan hurcolják halálba

Heisler András (balról) üdvözi a vendégeket

elődeinket, rokonainkat, testvéreinket. Kimondatlan tiszteletadás ez a mártírok emléke előtt – hiszen amíg van élő emlékezet, addig remény is van, hogy soha többé nem történik meg a borzalom.

Az ember egy roskatag aggastyánra számít, ehelyett azonban egy tetterős, sziklaszilárd idős férfi beszél lendülettel és energikusan. Mert hiába van túl Pisar úr a nyolcvanon, hiába áll háta mögött egy tevékeny élet, amelybe bárki belefáradt volna, ő láthatóan úgy érzi, neki itt még sok dolga van. Járja a világot, hogy különleges nagykövetségként, holokauszt-túlélőként, íróként, ügyvédként felemelje szavát az emberiséget fenyegető egyik legsötétebb veszély, az idegengyűlölet ellen. Ezt teszi a francia nemzetgyűlésben, a berlini Bundestagban, az ENSZ-közgyűlésben, az Egyesült Államok Kongresszusában.

„Nem tudok magyarul” – kezdi magyarul, majd angolul folytatja. Szavait Bogyay Katalin, Magyarország UNESCO-nagykövete, az UNESCO-közgyűlés elnöke tolmácsolja. Mert tizenéves fiatal fiúként Pisar hallott ugyan magyar szót, de azok nem a boldogság szavai voltak. Pályája során többször járt Budapesten, a hidegháború éveit alatti is, mert ő mindig a megbékélést kereste, a Kelet és a Nyugat közti hidat. Jelenleg ugyan csak fontos feladata van nálunk: 2014-ben Magyarország kormányprogram keretében emlékeznek meg a holokauszt 70. évfordulójáról, a magyar zsidók deportálásáról. Az UNESCO együtt dolgozik hazánkkal abban, hogy a megemlékezés méltó legyen és tartalmas.

Könyvének magyar nyelven való

megjelentetésére Pisar kollégája, Bogyay Katalin beszélt rá. Csakúgy, mint arra is, hogy a Bernstein-szimfónia az ő részvételével hangozzék el az Operaházban. A művet egyébként *Pataki Pál* korábbi UNESCO-nagykövet fordította le magyarra. Személyes hangú írás ez. Benne van, hogyan veszt el egy ember mindenkit, akit szeret, majd az, hogyan születik újjá, és áll talpra. Pisar mindenkit arra kér, ne sajnálják őt, hiszen teljes élete van, csodálatos feleséggel (a jelen lévő Judit aszszonyt egyébként magyarok a gyökerei) és gyerekekkel körülveve. Igen, Samuel Pisar, miután átélte és túlélte a borzalmat, újra összerakta önmagát. Fontos, hasznos dolgokat vitt véghez, mert rátalált azokra az üzenetekre, amelyeket sugározni akar a világnak. Könyve tehát nemcsak a múltról szól – sőt, mivel a jövő építése a fő motívuma, szerzője a fiataloknak ajánlja. Mélyen hisz a tanulásban, az oktatásban. Átélt a náciizmust, a kommunizmust, most a dzsihádzizmus tanúja, látja tehát, mire képesek az önkényuralmi rendszerek. Fontos, hogy észleljük a veszélyt, amelyek az emberiség jövőjére fenekednek, mondja.

Ahogy a világ kiemelt helyein Pisar megszólal, az visszaköszön a Kaddish szimfóniában. Mintegy 260 ember van a színpadon, az egész Operaház zenekara, kórusai, maga a szerző pedig a szöveg narrátora. „Kaddish mondom a testvéreimért” – jelenti ki egyszerűen. Amit pedig nem tud elmondani, az benne van a zenében.

Hogy mi fűti őt, mitől ilyen energikus? Kötelességének tartja, hogy fel-emelje szavát az ideológiai, vallási, rasszista gyűlölködés ellen. Ugyanaz a félelem munkál benne, mint amit annak idején, a világ legsötétebb katasztrófájának közvetlen közelében átélt. Emberek pusztították el tömegével embertársaikat. Az idegengyűlöletnek oktatással, információátadással lehet elejét venni – vallja. Ezért a területért vállalt felelősséget az UNESCO-ban. Márpedig az olyan időkben, amikor a világ országai gazdasági, politikai válsággal küszködnek, különösen felerősödnek az intolerancia hangjai.

Magyarországi fogadtatását megtiszteltetésnek tekinti. Úgy érzi, ez annak a 15 éves fiúnak szól, aki a világ poklában élte át gyermekkorát, és aki látta elpusztulni a hozzá hasonló fiatalokat. Emlékszik, amikor naponta 10 ezren vesztették életüket, emlékszik a vérről áztatott sínekre, amelyeken a magyar transzportok befutottak. Bízunk benne, hogy a mai fiatal magyarok hisznek az igazságosságban, ezért ajánlja nekik könyvét, amely nemcsak az ő harcáról szól, hanem az élet győzelmeiről. Annak az életnek a diadaláról, amely lehetővé tette, hogy ő, Samuel Pisar boldog emberré váljon.

A vendéget melegen köszöntötte Ilan Mor, Izrael budapesti nagykövete, aki magával hozta a *Vér és remény* egyik eredeti héber nyelvű példányát. A könyv 1981-ben jelent meg Izraelben; azonnal bestseller lett belőle. Mor a magyar kiadást kiváló példának tartja arra, hogy a jó ügyet sosem késő megvalósítani. Büszkén dedikálja a kötetet az íróval.

Münz Sándor

Rados Virág

Rabbi Eliezer Ehrenreich zc"l

Legyen emléke áldott!

Boro Parkban (New York) elhunyt Ehrenreich Lázár mádi rabbi. Ő volt az, aki rabbiaként a második világháború után visszatért Mádra, szülőfalujába, és próbálta életre kelteni az ottani, szinte teljesen kiégett zsidó közösséget.

Újra eskettek, temettek, minjert hoztak össze, de amikor híveinek többsége külföldre ment, ő is belátta, nincs értelme, hogy tovább maradjon, így 1949-ben New Yorkba távozott.

A fasiszta időszakot Budapesten vészelte át. Elmondása szerint egyik alkalommal a nyilasok sorstársainak egy nagy csoportjával a Dunába akarták belelőni. A felállított hosszú sor elején állt... Elhatározta, hogy ha meg kell halni, jobb, ha lelovik ott a parton. Ekkor gyors fogadalmat tett, és elindult a Lánchíd irányába. Csodálatos módon nem lőtték le... megmenekült. A Vadász utcai Üvegházban talált menedékre, ott élte meg a felszabadulást. Duna-parti megmenekülése kapcsán fogadalmat tett, hogy a dédnagyapja (Ávróhom Júda Schwarcz rabbi) emlékére Kol-Árje néven kutatóintézetet alapít, amelynek az lesz a feladata, hogy újranyomtatva kiadja a mádi rabbiak responzumait, valamint vallástudományi munkáit. Élete folyamán több mint 100 kötetet rendezett nyomda alá és jelentetett meg.

Halálával egy nagy rabbifejedelem – gáon, nagy cádik távozott el a földi életből, de hisszük, hogy lény, emléke örökre megmarad, mert ott él tovább a szívünkben.

Deutsch László

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Dánia

Finn Schwarznek, a Mosaisk szervezet elnökének nyilatkozata szerint antiszemita akciók miatt az elmúlt tizenöt évben a zsidó közösség regisztrált tagjainak száma 25 százalékkal, 2640-ről 1900 főre csökkent. A fiatalok Izraelbe vagy az USA-ba távozásról gondolkodnak, ahol a zsidókat nem sújtják előítéletek. A dán médiában nagy figyelmet kapott a zsidó anyától és muzulmán apától született Moran Jacob esete, akinek fajgyűlölő provokációk miatt el kellett költöznie Kopenhága Norrebro kerületében lévő otthonából. 2012-ben negyven antiszemita incidens történt Dániában, ami kétszerese a három évvel korábbi eseteknek. Fontos gesztusnak tekinthető, hogy Frederic trónörökös részt vett a hétezer dániai zsidó Svédországba menekítésének 70. évfordulója alkalmából Jeruzsálemben rendezett ünnepi hangversenyen. A Jerusalemben Post azt írta, hogy Sigurd Jorsalfar norvég király kilencszáz évvel ezelőtt tett látogatása óta Frederic volt az első skandináv uralkodó, aki felkereste a szent várost.

Dél-Afrika

A vegyes lakosságú Krugersdorp bányavárosban a közelmúltban vandálok feldúlták az 1894-ben létesült zsidótemetőt, és huszonhárom sírt összetörték. A helyi kile tagjai megdöbbenéssel fogadták a történetet. Mark Kopman, a hitközség alelnöke kijelentette, hogy az egyik megszentelt területen sírban egy olyan fiatalember holtteste nyugszik, akit a 20. század elején folytatott függetlenségi háborúban a brit katonák öltek meg. A hitközség 120 éve alakult meg a városban, az egykor mintegy ezer főt számláló közösség tagjainak a száma mostanra nyolcvanra csökkent. Dél-Afrikában mintegy 70–75 000 zsidó él, többségük Johannesburgban.

Ausztrália

A Sydney melletti Bondiban négy kipát viselő férfit és egy nőt kórházba kellett szállítani, mert egy antiszemita jelszavakat kiabáló csoport az utcán megtámadta őket. Jair Miller, New South Wales állam zsidó közösségének vezetője kijelentette, hogy „évek óta ez volt a legsúlyosabb antiszemita incidens a városban, ami a helyi közösség tagjai között nagy aggodalmat okozott. Ausztrália toleráns és békés ország, de a gyűlölet és a rasszizmus hirdetőinek nincs helye társadalmunkban”. Barry O'Farrell, az állam kormányfője kijelentette, hogy „zéró toleranciát fognak alkalmazni a vallási diszkriminációval szemben. Nem lehet senkit sem megtámadni vallási hovatartozása és jelképek használata miatt”. Victor Dominello, az állampolgári és közösségi ügyek minisztere szerint „mindenkit megillet az a jog, hogy biztonságban érezze magát az utcákon”.

Csehország–Izrael

Amos Oz izraeli író vehette át az idén a Franz Kafka Irodalmi Díjat a prágai Régi Városháza dísztermében. Oz beszédében elmondta, hogy számára a kibuc jelentette a legjobb egyetemet, ahol tízennégy éves korától harminchárom évet töltött. Írói tevékenysége mellett aktív politikai újságíró és a Beér-sevai Egyetem irodalomtanára is. A tekintélyes díjat 2001-ben a Franz Kafka Társaság alapította. A korábbi kitüntetettek között az osztrák Elfriede Jelinek, a brit Harold Pinter, a japán Haruki Murakami és mások szerepelnek. 2012-ben a cseh Daniela Hodrova érdemelte az elismerést. Amos Oz a prágai Franz Kafka-emlékmű bronzból készült, kicsinyített mását kapta, melyet Jaroslav Rona képzőművész készített.

kovács

Olvasói levelek

A Szeretkórház dicsérete

1.

Minden család életében eljön az az idő, amikor valamelyik tagja már nem tudja ellátni önmagát. Jó lenne, ha ilyenkor is szerettei körében maradhatna, de sajnos ezt nem lehet mindig megoldani. Így történt ez nálunk is. Először férjem édesanyját, majd édesanyámat ápolták a Szeretkórházban. Ez idő alatt bepillantást kaptunk az ottani munkába, megismertük a személyzetet, megtapasztaltuk az idősök iránti tiszteletüket.

Szeretnénk köszönetet mondani a vezetőségnek, akik áldozatos munkájukkal ösztönözték és irányították az intézményt. Az orvosoknak, akik közvetlen gyógyításukban vettek részt: *Márvány* főorvosnőnek, *Koren* főorvos úrnak, *Radnai* főorvos úrnak, *Gyimes Zs.* főorvosnőnek és természetesen a többi orvosnak is, akik csak közvetve kezelték őket, valamint *Fábián Évának*, aki nemcsak a sebeiket, hanem a lelküket is gyógyította.

Köszönjük a nővérkének: *Icunak*, *Csöpinak*, *Gyöngyinek*, *Pirinek*, *Margónak*, *Móninak* és *Ferinek*, az összes éjszakai nővérnek, az ápolóknak, akik segítettek a mozgásnál.

Köszönet a szép, tiszta környezetért, a virágos kertért, a biztonságért, mert ezekért is sok dolgozó munkálkodik.

Ezúton kívánunk mindenkinek jó egészséget és ehhez a fárasztó, embert próbáló munkához sok erőt és türelmet. Nagyon szépen köszönjük!

Németh Dorottya és Horváth József

2.

A nyáron, a nagyünnep előtt, magas vérnyomásommal három hétig az Amerikai úti Szeretkórházban feküdtem. Köszönet jár *Deutsch Zsuzsa* igazgató főorvosnőnek, *Zoltai Gusztávnak*, a Dohány-templom elnökének, *Frölich Kati* rebbecennek, *Frölich Róbert* főorvos úrnak, *Nádel Tamás* alelnök úrnak, *Gárdos Bogikának* és a többi főorvosnőnek és főorvos úrnak, valamint az ápolóknak a gondos orvosi kezelésért, amivel talpra állítottak, meggyógyítottak. Isten áldja meg őket. Hálás köszönettel:

Münz Sándor

Rados Virág

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrogzás minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. Telefon: 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Manikűr, pedikűr. Hívásra házhoz megyek. 06-20-551-4580.

Otthoni szakápolást vállalunk Budapest területén, szükség esetén egyedi szakorvosi ellátással és gyógyászati segédeszközök helyszínre telepítésével. Együttműködünk a háziorvossal, kórházi szakorvosokkal. Köser étkeztetést is biztosítunk. Szakmai működési engedéllyel és felelősségbiztosítással rendelkezünk. Tartós megrendelés esetén árkedvezményt adunk. E-mail cím: alarmcentrum@alarmcentrum.hu, 24 óras telefon: +36-30-443-1016.

Licites eljárással eladó ingatlanok!

Bp. III., Czetz János u. 67. sz. alatt 30 m²-es garázs. Kiküldési ár: 2 000 000 Ft.

Gyömrőn 730,35 m²-es kastély 9398 m²-es telkkel és 9758 m²-es kerttel. Kiküldési ár: 95 000 000 Ft.

Balatonkenesén közkmű nélküli, 604 m²-es telek. Kiküldési ár: 3 900 000 Ft.

Balatonkenesén közkmű nélküli, 603 m²-es telek. Kiküldési ár: 3 860 000 Ft.

Balatonkenesén közkmű nélküli, 620 m²-es telek. Kiküldési ár: 4 000 000 Ft.

Sárbogárd, Ady Endre úton 38 m²-es, egy-szobás, komfortos öröklakás. Kiküldési ár: 3 900 000 Ft.

Göd, Teleki Pál utcában 535 m²-es telken 53 m²-es, kétszobás, összközműves, teljes lakóingatlan melléképülettel (9,4 m²). Kiküldési ár: 12 000 000 Ft.

Az ingatlanokról a 30-355-9541 vagy a 30-217-3460 telefonszámon lehet érdeklődni munkaidőben.

Tóthné Hívös Katalin fogtechnikus mester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házhoz megyünk. Hétfői ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

KASTÉLYOK BERENDEZÉSÉHEZ vásárolok nagyméretű, kisméretű festményeket, **EZÜSTTÁRGYAKAT**, 12 vagy 6 személyes (akár hiányos) evőeszköz-készletet, cukordobozokat, gyertyatartókat, tálcákat stb., Kovács Margit, Gorka kerámiait, herendi, meissenit, Zsolnay porcelánokat, régi álló, fali, asztali díszórákat, antik, barokk bútorokat, tabernákulumot, szekretert, reneszánsz dolgozószobát, bronz-, fa-, márványszobrokat (hibásakat is). Teljes hagyatékként első vevőként a legmagasabb árat fizetem, **KÉS-Z**

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujélet@bzsh.t-online.hu
Főszerkesztő:
Kardos Péter
Olvasószerkesztő:
Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos:
Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám:
11707024-22118480
OTP SWIFT kód:
(BIC) OTPVHUHB
IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes zöldszámon.

Szedés, tördelés:
WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák:
mondAte Kft., www.mondate.hu
Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

PÉNZBEN. Díjtalan kiszállás, értékbecslés, vidékre is. Üzlet tel.: 201-6188, 06-20-323-4104.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, könyvnyomtatás, névjegykészítés a Mammot I-ben, a II., VI., IX. kerületekben. Messinger Miklós, www.rcontact.hu, 06-20-934-9523.

Budapest belvárosában üdüljön fél áron. +36-20-935-4867.

Az izraeli önkéntes munka télen is folytatódik. Gyere velünk segíteni te is! Csoportok indulnak: december 1.-22., december 22.-január 12., január 12.-február 2. **Jelentkezés: Ijano@free-mail.hu, 06-20-233-8454, vagy személyesen keddenként 16 és 17 óra között az Izraeli Kulturális Központban!**

Holokausztal kapcsolatos dokumentumokat, menleveleket, fotókat, korabeli kiadványokat vásárolnék. 06-20-418-2552.

Szeretettel várjuk a nagy múltú Hont fogorvosi rendelőben, mely saját fogtechnikával rendelkezik. Gyors fogpótlások, szolid áron! HODENT fogászat, VII., Damjanich u. 18. 06-1-322-2331, 06-20-392-5677.

A Jad Vásem-kitüntetétek támogatásával foglalkozó Igaz Emberekért Alapítvány lelkiismeretes munkatársakat keres kuratóriumába, díjazás nélkül. „Együttértés” jelképe a kiadóba.

Antikrádió-restaurátor! 50 éves tapasztalattal. www.antikradiobudapest.xls.hu, 376-9389, 06-20-975-5311.

89 éves, fennjáró édesanyám mellé 24 óras gondozónőt keresek. Díjazás és

szabadidő megállapodás szerint. Tel.: 06-20-231-6200 vagy 06-20-987-0771.

GÁBOR ESZMERALDA becsüsműgyűjtő elsőként, legmagasabb áron, készpénzért vásárol judaikat, továbbá festményeket, csillárt, bronztárgyat, bútorokat, ezüstdíszeket, törte vagy fazonaranyat, porcelánokat, herendit, meissenit, Zsolnayt, Kovács Margit, Gorka Géza alkotásait is. Egyebeket, órákat, teljes hagyatékot. Kiszállás, értékbecslés díjtalan, vidékre is. Üzletünk - II., Fő u. 67. Tel.: 06-1-364-7534, 06-30382-7020.

KÖNNYŰ BEVÁNDORLÁS KANADÁBA! JULIE TAUB IMMIGRÁCIÓS ÜGYVÉDI IRODA, OTTAWA, KANADA. 001-613-222-4446. Gondol-e Ön arra, hogy elhagyja Magyarországot? Beszél angolul vagy franciául? Irány Kanada! Rendelkezik Ön egyetemi végzettséggel vagy van szakképzettsége villanyszerelési, építési technikus, autószerelési, vízgáz szerelési vagy más területeken? A legújabb változások a kanadai immigrációs rendszerben lehetővé teszik 250 000 új bevándorló elfogadását ebben az évben! Legeyen Ön is egy ezek közül, adjon lehetőséget egy jobb életre magának és a családjának. Jelentkezzen a fent megadott telefonszámon! Julie Taub nagy gyakorlatú rendelkező kanadai bevándorlási ügyvéd, aki tagja volt a kanadai bevándorlási és menekültügyekkel foglalkozó állami bizottságnak. Lépjen kapcsolatba irodánkkal, ahol a lehető legjobb tanácsokkal fogjuk ellátni a végzettsége és a családi körülményei figyelembevételével. Látogassa meg weboldalunkat: www.julietaubimmigrationlaw.com

HÁZASSÁG

Deborah színvonalas társközvetítője szeretettel várja az ismerkedni vágyókat. 06-30-469-9411, 06-1-240-0090.

A MEASZ közleménye

A Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége (MEASZ) jogi képviselőjét arról tájékoztatta a rendőrség, hogy befejezte a nyomozást a 2012. augusztus 29-én *Hanti Vilmost* ért támadás ügyében, az ügyet vádemelési javaslattal megküldi az ügyészségnek. A minősítés: csoportosan elkövetett, közösség tagja elleni erőszak.

Mint ismeretes, a MEASZ, illetve a FIR elnökét „a szélsőjobbra hajló közállapotok” elleni antifasiszta tüntetés után egy 15-20 fős, újnácinak kinéz csoport megtámadta. Az Ellenállók Nemzetközi Szövetsége (FIR) szófiai kongresszusának 21 országból érkezett küldötte, majd a MEASZ küldöttgyűlése is szorgalmazta a magyar kormánytól, hogy a hatóságok minél hamarabb állítsák bíróság elé az elkövetőket, aminek visszatartó hatása lehet további hasonló eseteknél.

A MEASZ titkársága

Mindenkit szeretettel meghívunk a Bethlen téri zsinagógában tartandó hanukkai kántorkoncertre

Hanukkai koncert

Kántorok

Biczó Tamás

Fekete László

Jakal Zoltán

Kardos László

Kerekes Béla

Schwezzoff Dávid

Szilágyi Gábor

Tóth Emil

Zucker Immanuel

zongoraművész:

Neumark Zoltán

Helyszín: Bethlen téri Zsinagóga

1078 Budapest, István utca 17.

Időpont: 2013. november 27. 18.00

Hírek, események röviden

- A Zsidó Múzeumban december 7-éig tekinthető meg a „Csillagpor – Száz éve született Anna Margit” című kiállítás.

- Vác. Amint arról előző számunkban hírt adtunk, a városban Regionális Holokauszt Oktatási Turisztikai Emlekközpontot építenek. Akinek a váci zsidósággal kapcsolatos emlékei vannak, jelentkezzen: Váci Zsidó Közközség, H-2600 Vác PBC 281. Tel.: 00-36 30-945-7276, Turai János elnök.

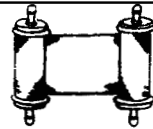
- A mauthauseni koncentrációs tábor és a melléktáborok túlélőinek ta-

lálkozója november 21-én, csütörtökön, 14 órakor lesz a Holokauszt Emlekközpontban (IX. Páva u. 39. I. em.). Szeretettel várjuk bajtársainkat és hozzátartozóikat a táborcsoport gyűlésére és az emlékközpont meglátogatására. Kertész László táborcsoport-vezető.

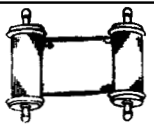
Halálozások

Fájdalommal tudatjuk mindazok, akik ismerték, szerették, tisztelték és barátsággal voltak iránta, hogy Mikes Zdenkóné dr. Székely Judit kandidátus életének 81. esztendejében elhunyt. A Kozma utcai sírkertben *Kardos Péter* főrabbi és *Fekete László* főkántor búcsúztatták. Gyászolják: férje, fia, unokái, rokonai, barátai, ismerősei. (x)

IMÁIDÓK

Templomok	Péntek este Nov. 22.	Szombat reggel Nov. 23.	Péntek este Nov. 29.	Szombat reggel Nov. 30.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	17.30	10.00	17.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Vasvári P. u. 5. (lubavicsi)	17.30	9.00	17.30	9.00
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	17.00	9.00	17.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuváros u. 4.	16.00	8.00	15.50	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Scheiber S. u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	16.00	8.00	15.50	8.00
Alma u. 2.	16.30	8.45	16.30	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	17.00	9.00	17.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	16.00	9.00	15.50	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.30		17.30	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	17.00		17.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	15.50	8.00	15.40	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	15.50	8.00	15.40	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	17.00	8.00	17.00	8.00
Pécs (Füred u. 1.)	17.30	10.30	17.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.00	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	17.00		17.00	
NAPTÁR				
November 22. péntek	Kiszlév 19.	Gyertyagyújtás: 3.43		
November 23. szombat	Kiszlév 20.	Szombat kimenetele: 4.50		
November 28.-december 5-ig	Chanuka			
November 29. péntek	Kiszlév 26.	Gyertyagyújtás: 3.38		
November 30. szombat	Kiszlév 27.	Szombat kimenetele: 4.47		
Újholdhirdetés				

Sándor Iván: A történelem gépangyala

Válogatott esszéit adta közre a szerző. Szellemi tevékenységére jellemző tizennegy regény és huszonhét esszékötet. Regényeit több európai nyelvre is lefordították. Egyébként a magyar múlt szenvedélyes feldolgozója. Érdeklődési köre szerteágazó.

Szokatlan szubjektivitással kezdem a könyvismertetést. Több mint tíz éve egy nyáron feleségemmel a Badacsonyi környékén kirándultunk. Szándékoztunk felkeresni egy aláírás erejéig. Egyik könyve előszavából csak annyit tudtam meg, hogy ablaka a gulácsi temetőre néz. GPS híján is sikerült megtalálni őt. Szinte évdőve mondtam, így jár az író, aki frásban rögzíti lakhelyét. Mindez Badacsonyi ánykosabb helyén, Badacsonytördemecen, pontosabban a Korkoványban történt, mely hely az író csendes tuszkulánuma.

A szokatlan kótcím a Paul Klee festette Angelus Novusra utal, mely nem a Radnóti által idézett védangyal, hanem a történelem érzelmentes gépangyala, mely érzelmentes robotpillantással tekint ránk, mintegy szembenézésre provokálva.

Az esszégyűjtemény a magyar történelem neuralgikus sorsfordulóira koncentrál. Sándor Iván szépíró és nem szaktörténész. Nem csupán az eseményeket taglalja, hanem intuitív képességgel vizsgálja a történelem lenyomatát az ember életén. Így ír: „A történelem terhet íjű éveimtől viseltem, de a teher morfológiájánál jobban érdekelt az alatta sínylődő ember lelkivilága-sorsa.” Mit vizsgál a szerző a magyar történelem sorsfordulóból? Hallgassuk meg véleményét erről: „Nemrégiben megkérdeztek tőlem, hogy mi volt a 20. századi magyar történelem leginkább meghatározó eseménye: az első világháború és Trianon?, a második világháború és a Don-kanyar?, a Szálasi-korszak, a holokauszt?, az ötvenhatos forradalom?, a rendszerváltás? Szerintem az – mondtam –, hogy a politikai elit és a társadalom egyikből sem tudta levonni az érvényes tanulságot.”

Az író iszonyú szembenézésre kényszerít. A nagy magyar gondolkodókat hívja segítségül Széchenyitől és Eötvöstől Bibóig és Hamvas Béláig. Hangsúlyozza a politikai taktikusi gondolkodással szemben a nagyobb távlatú stratégiai gondolkodás szükségességét. Átélt kortanúként és intuitív gondolkodóként élesen veti fel a háborús felelősség kérdését, a nemzetek és emberek alsúlyedésének lélektani vetületét. A történelem útvesztőiben hű és igaz eligazítónak tekinti Bibó István gyémánttűzű gondolatait. Ezzel az élességgel figyel a rendszerváltást és az utána következő időkötet. A szabad-ággal felszínre törő eszmei hordalékanyagot.

Így ír: „Sokáig az volt a kérdés, lehet-e nem felismerni a Történelem Angyalát annak, akinek maradt szeme a látásra.

Az én kérdésem: szabad-e kibúvót találni az Angelus Mechanikus, a Történelem Gépangyalának tekintetével való szembenézés elől?”

Sándor Iván köteve ennek a szembenézésnek igényesen szép dokumentuma. (*L'Harmattan Kiadó, 2013. 265 o.*)

László József

Ezt a vágás (még) nem tiltotta be az EU...

Ollóval a zsinagógában

A hulló falevelek és gesztenyék között nemcsak a szél, hanem népes gyermek- és vendégsereg is rendet vágott október 13-án Nagykőrösön. Róna Dávid hároméves lett, a hagyomány szerint elkezdhet ismerkedni az alef-bésszel. Komoly próbatétel várt azonban a kislegényre: nemcsak túl kellett esnie a hagyományos hajvágáson, de az egyébként sem kedvelt műveletet nehezítő körülményként még egy zsinagógányi ember is végignézte! Volt persze segítsége a büszke apának. Róna Tamás rabbi és Róna Ivett mellett egy-egy tincset levágtak a nem kevésbé büszke nagyszülők és a kvater is, valamint a hitközségi elöljárók. Hajlott kora ellenére részt vett az ünnepségen Deutsch Gábor tanár úr, az ORZSE oktatója. Nagy megtiszteltetés volt találkozni oly sokak szeretett mesterével. Nemcsak a nagykőrösi, a kecskeméti kile tagjai és vezetői voltak nagy számban jelen, sokan jöttek Kiskunhalasról is, de képviseltette magát a szolnoki, a ceglédi és Markovics Zsolt főrabbi által a szegedi hitközség is.

Meglepetésvendégek is érkeztek: a nyári kiskunhalasi tábor gyermek lakóinak többsége eljött, de még a mádrichák is! Az ünnepi istentiszteletet a díszteremben ezúttal is méltó kidus követte, a család jóvoltából egy 150 szeletes dobostorta, többféle sós és

édes sütemény várt a vendégseregre. Egy óriási buborékfújó egy szempillantás alatt megtelítette szivárványszínű gömbökkel a termet, amíg az ünnepelt átvette a tortát és megkapta az ajándékokat. Mialatt a felnőttek beszélgettek, a gyerekek az átrendezett tanteremben az Öt Pötty Óvoda oktatói által tartott zenés foglalkozáson vettek részt. Énekeltek, táncoltak, együtt játszottak újra. Sötétedésig hintáztak és csúszdázáltak a zsinagóga udvarán lévő játszótéren, szaladgáltak, élükön az ünnepelttel. Még egyszer, utólag is mázli tov a Róna családnak!

B. L.

Chanukkai Vidámság a Hunyadi téren

Ünnepeljen velünk, élvezzük közösen a délután minden percét
2013. november 30-án, szombaton, délután 17 órától

A programból:

Gyertyagyújtás
Domán István főrabbi ünnepméltatása
A Scheiber Sándor-iskola drámatagozatosai
(Nagy Ágnes betanításában) alkalomhoz illő jelenettel készültek
A DINA zenekar duó formációja
(Pandzarisz Diana – ének, Lamm Dávid – gitár)
Garai Róbert előadóművész Királyhegyi Pál örök életű humorát osztja meg
A Jazzreal együttes duója: Bíró Nóra (ének)
Jäger Bandi (zongora)

Dúsan terített asztal, a Laky Konyha cukrászati remekeivel.
Szívesen látjuk az érdeklődőket, belépő nincsen, de a jókedvét senki ne felejtse otthon!!!

...és ideje van a nevetésnek

– Mi a falusi abortusz?
– Lelövik a gólyát.

– Mi a legjobb ajándék?
– Aorta.
– Miért?
– Mert az szívből jön.

– Milyen az orosz visszhang?
– Alkohol!!! Hol? Hol? Hol?

SPÁNN GÁBOR

Életjáradék

Bennünket, zsidókat többek között azzal is vádolnak, hogy az egész életet „merkantilista szemlélettel” figyeljük. Ennek ellenére én most a pénzről fogok beszélni. Egy aranykópés szerint a pénz nem boldogít, csak amit érte lehet kapni.

Halmozottan hátrányos helyzetű családból származom, amit már többször megírtam. Nem panaszkodom, hanem dicsekszem. Az egy dolog, hogy már hatéves koromban anyai eszem volt, mint ma, nagyobb baj, hogy ez az életkor 1944-re esett. Így a „nagy testvér” bezárt a való világba, és leshettem reszketve, melyik nap lesz az, amikor „kiszavaznak”.

Vállalkozó szellemű, áldott emlékü édesanyámmal eleinte a fővárosban bujkáltunk. Mivel munkaszolgálatba cipelt és soha nem látott édesapám rövid itthoni életében fogorvos volt, így sok hálás ismerősre tett szert. Ezt használta ki az én leleményes jiddise mámmém. Amíg a nyilasok és a csendőrök, a rendőrök és a házmesterek, a német katonák és a leventék hangyaszorgalommal gyűjtögettek be a sárga csillaggal díszített zsidókat, mi fölkerestük édesapám egykori pácienseit. És mivel városszerte „aranykezü” fogorvosnak ismerték, a sok hálás egykori beteget egy-egy éjszakára befogadtak bennünket anyámmal. Ezt az időt én később úgy neveztem el magamban: egy plomba – egy éjszaka.

Aztán mint a legokosabbak is, az én anyám is elkövetett egy hibát, amit abban a világban korrigálni nem lehetett. Néhány percre visszamentünk Vörösmarty utcai lakásunkba, mert már nem volt több tiszta fehérneműnk, és az egyik elhurcolt zsidó család lakásába beöltözött „testvér” azonnal értesítette elvbarátait, akik rögvést bevitték a gettóba. Az Örökkévaló kifürkészhetetlen akaratából ezt is túléltük, aminek az lett a következménye, hogy felnőttem, és öregségemre egy kimondhatatlanul hosszú nevű szervezet életjáradékot fizet nyugdíjam mellé a gettóélet okán. Ne gondoljanak itt komoly összegre, havi 250 eurót küldenek, egészen a halálomig. Azt viszont, hogy még élek, átlag negyedevente nekem kell igazolni. A feleségem meg is jegyezte: éppen ideje, hogy átálljak az egészséges életmódra, hadd pukkadjanak a németek. Küldenek egy többnyelvű formanyomtatványt, amin igazoltnom kell, hogy

még élek, és így jogosult vagyok az életjáradékra. Ezt többek között a számláimat kezelő bank is megteheti, és én általában a lakásomhoz legközelebb eső fiókjukban intézem.

Mit mondjak?! Nem egy lottófőnyeremény, éppen ezért komoly fejtörést okoz, hogy mit kezdjünk a devizaszámlámon gyülekező összeggel. Apropos, pénz... szegény embert az Ági is húzza. Ezt az olcsó szóviccet nem azért sütöttem el, mert a feleségem is Ági, de nemrégiben ritka pénzügyi vita zajlott nálunk. Én elfelejtettem lottószelvényt venni, amin a feleségem évek óta azonos számokkal játszik, pedig azon a héten szerencsés esetben 2 milliárdot kaszáhattunk volna. Természetesen a számaink akkor sem jöttek ki, de azzal vigasztaltam az asszonyt, hogy ez a 2 milliárd bakfitty, mert mint utánanéztem, ezzel az összeggel Magyarország első 100 leggazdagabb embereinek névsorába sem lehet bekerülni. Az elmúlt héten egy rossz arcú fickó körözött a házunk előtt. Először arra gyanakodtam, hogy egy tisztességes besurranó tolvajról van szó, de aztán ő leszóltott, és kiderült, hogy a helyzet még rosszabb: ő szociológus, és egy közvélemény-kutatónak dolgozik. Állítólag összeállítás készül az ország legmenőbb nyugdíjasairól, Top Rongy 100 lesz a címe. Esetleg felkerülhetek rá én is. Udvarias ember lévén, felelgettem a kérdéseire. Mennyi a családunk összjövedelme, megmondtam. Milyen sürűn eszünk csirkehónaljat, vagy futja másra is? Firtatta utazási szokásainkat, amire bevallottam, hogy egyedül a fiannak van bérlete, ő utazik sokat. Kérdésére, hogy a nyugdíjamon kívül van-e bevételem, automatikusan rávágott, hogy életjáradékot is kapok. Azonnal felcsillant a szeme, gúnyos mosoly jelent meg a szája szélén, és azt kérdezte: Ez azt jelenti, hogy Ön a Kommunista Párt tagja volt, és szolgálatakat tett az előző rendszernek, ezért kap pluszjáradékot? Leccaptam a magas labdát: Nem, kérem, ezt azért kapom, mert zsidó vagyok, és nem önként, de sok szolgálatot tettem a gettóban a kápóknak. Éppen ezért beírhatja, hogy kiemelt nyugdíjam van. Tudniillik havonta egyszer megjelenik a postás a házunknál, becsönget, én aláírok, és ő kiemeli a nyugdíjamat a táskájából...

SYMA csarnok 2013. december 8. vasárnap 10.00–19.00

Az Élet Menete Alapítvány „És mentek ketten együtt...” (Talmud)

Családi napja

SZÍNPAD

11.00–11.30 ALMA EGYÜTTES
12.15–12.30 TOMBOLA
12.45–13.15 Z' MIRIM KLEZMER ZENEKAR
13.30–14.20 GRYLLUS VILMOS
14.45–15.15 TÁNC HÁZ
15.30–16.00 DIRI-DONGÓ EGYÜTTES
16.15–17.00 TOMBOLA
17.15–17.30 OLÁH GERGŐ

Egész nap:

- KRESZ-park
- Arcfestés
- Kézműves foglalkozások
- Ugrólóvárok
- Mászófal
- Rendőrautó
- Mentőrautó
- Tűzoltóautó
- Katonai jármű
- Bungee run
- Aréna focit

Moziterem

Tündér Lala
Keménykalap és Krumpflorr I. és II.
Süsü, a sárkány I. és II.
Lúdas Matyi
A palacsintás király I-II. rész

A BELÉPÉS INGYENES!

Közös partnerek: MAZSOLIS, SYMA, ELZALUZZ, AV, KUBRIDÓ

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát

Az Ön anyagi támogatása is hozzájárulhat ehhez.

Adakozzon a Keren Hayesodnak, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt!

A Keren Hayesod képviselőjében minden hónapban Budapestre érkezem. Örömmel elbeszélgetnék Önnel Izrael történelméről és hagyományairól!
Eli Keidar (Kardos), tel. 06-30-715-4136

Izrael támogatása: www.kh-ua.org.il
E-mail: legacy@kh-ua.org.il